

Handreiking Leeratelier **Maatwerk en Regie**

Den Haag

Zorg- en
Veiligheidshuis
Haaglanden

hogeschool
Leiden

Werkplaats Sociaal Domein
Den Haag en Leiden

Inhoudsopgave

Hoofdstuk 1 Leeratelier Maatwerk en regie	3
1.1 Aanleiding	4
1.2 Het leeratelier	6
Hoofdstuk 2 Introductie op thema	8
2.1 Praktijkexpert	8
Hoofdstuk 3 Module Grondhouding, 2 dagdelen	10
3.1 Docenthandleiding module Grondhouding dagdeel 1	12
3.2 Docenthandleiding module Grondhouding dagdeel 2	16
Hoofdstuk 4 Module Regie, 2 dagdelen	19
4.1 Docentenhandleiding Regie dagdeel 1	23
4.2 Docentenhandleiding Regie dagdeel 2	26
Hoofdstuk 5 Module Maatwerk, 3 dagdelen	28
5.1 Docentenhandleiding Maatwerk dagdeel 1	30
5.2 Docentenhandleiding Maatwerk dagdeel 2	32
5.3 Docentenhandleiding Maatwerk dagdeel 3	33
Hoofdstuk 6 Module Serious game, 1 dagdeel	35
6.1 Docentenhandleiding Serious game	35
Hoofdstuk 7 Achtergrond bij het leeratelier	37
7.1 Masterclass Maatwerk & Regie	37
7.2 Voorbeeld draaiboek	38
7.3 Evaluatie en afronden reflectieopdracht	38
7.4 Netwerkvorming alumni	39
7.5 Game Leidinggevend	40
7.6 SKJ accreditatie	40
Hoofdstuk 8 Verantwoording	41
8.1 Nadere informatie	41
8.2 Bronvermelding	41
8.3. Over de Werkplaats Sociaal Domein Den Haag & Leiden	41
8.4. Dankwoord	42

1. Leeratelier Maatwerk & Regie

Het leeratelier is een samenwerkingsverband binnen de Werkplaats Sociaal Domein Den Haag en Leiden, waarin medewerkers en managers van de Haagse gemeentelijke diensten SZW (Sociale Zaken en Werkgelegenheid), OCW (Onderwijs, Welzijn en Cultuur), het Zorg- en Veiligheidshuis Haaglanden, lector Sociale Innovatie en Ondernemerschap van de Hogeschool Leiden en docenten van de Hogeschool Leiden en Haagse Hogeschool met elkaar vormen van ondersteuning ontwikkelen voor professionals die in het sociaal- en veiligheidsdomein in hun werk worden geconfronteerd met complexe problematiek. Om deze complexiteit het hoofd te bieden is een houding gewenst van bewustwording van je eigen grondhouding, buiten bestaande kaders denken en doen, doorpakken en willen samenwerken met het huishouden en alle betrokken partijen die nodig zijn om de spiraal te doorbreken en het perspectief van het huishouden voorop te stellen. Deze grondhouding wordt in het leeratelier met de inzet van een masterclass en aanvullende trainingen aangemoedigd en verder versterkt.

Daarnaast is het van belang dat één van de betrokken professionals 'in the lead is' bij dit proces en de rol van casusregisseur op zich neemt. Denk hierbij aan het formuleren van een gezamenlijk doel (samen met de cliënt en partners), afstemmen van de interventies op elkaar, maken van een sluitend plan van aanpak en afspraken. De masterclass gaat over dit vak 'casusregie' en het samenwerken met de toekomstige casusregisseur of vergelijkbare functie.

Het leeratelier Maatwerk & Regie wordt gedragen door een stuurgroep. De stuurgroep laat zich bijstaan door praktijkdeskundigen uit het werkveld, die in ontwikkelteams op deelthema's meedenken en mee-ontwikkelen.

Doel van het Leeratelier Maatwerk en Regie is het bieden van opleiding voor professionals die de spiraal willen doorbreken van complexe problematiek bij huishoudens en zo echt verandering tot stand brengen. Verslaving, huiselijk geweld, verward gedrag, criminaliteit, schulden en combinaties daarvan: gestapelde problematiek op het snijvlak van zorg, sociaal domein en veiligheid leveren complexe casuïstiek op. In zulke situaties biedt vooral een integrale aanpak oplossingen. Zo'n integrale aanpak vereist veel competentie van de betrokken ambtenaren en hulpverleners. Een gelaagde organisatiestructuur en een systeemwereld met veel regels is een uitdaging voor medewerkers om naar bevinding te handelen.

De ambitie van het leeratelier is om ervoor te zorgen dat alle professionals hetzelfde beeld hebben en dezelfde taal gebruiken over wat 'Maatwerk en Regie' inhoudt. Een belangrijke doelstelling is dat professionals handelen vanuit eenzelfde gedachtekader met respect voor de diversiteit in methodieken en aanpakken.

Opbrengst van het Leeratelier Maatwerk en Regie is dat deelnemers hun kennis en persoonlijke vaardigheden vergroten waardoor ze hun werk beter kunnen uitvoeren (maatwerk leveren). Er ontstaat een teamgevoel en samen bouwen zij aan een netwerk van professionals waarbinnen zij elkaar kunnen versterken en van elkaar leren.

De beoogde doelgroep bestaat uit ervaren hulp- en dienstverleners van verschillende gemeentelijke diensten, organisaties en partijen, zoals de casusregisseur, de sociaal casemanager, gezinsvoogd, toezichthouder van de reclassering, medewerker Veilig Verder Team, casuscoördinator Veiligheidshuis, schuldhulpverlener, de maatschappelijk werker en de andere zorgprofessionals.

1.1 Aanleiding

Vanuit meerdere partijen bestaat de wens om te komen tot domeinoverstijgende vormen van opleiding en ontwikkeling voor professionals die werken met huishoudens waar multiproblematiek speelt. Het gaat bij deze mensen om de meest complexe casuïstiek op het snijvlak van zorg, sociaal domein en veiligheid. Dit zijn zaken waar we buikpijn van krijgen en waar men geen raad meer mee weet. Vaak zijn meerdere hulpverleners tegelijk actief in het gezin.

Belangrijk doel van het opleidingspakket is het verankeren van de kennis en vaardigheden die nodig zijn voor maatwerk en regievoeren in de eigen organisatie(onderdelen). Daarbij zien we twee groepen professionals:

- ▶ de professionals die werken met de meest complexe multiproblematiek. Hen willen we versterken in de competenties en vaardigheden die nodig zijn om daadwerkelijk, domeinoverstijgend regie te voeren.
- ▶ een veel bredere groep professionals (in het sociaal-, zorg en veiligheidsdomein) met wie we willen werken aan het vergroten van competenties en vaardigheden gericht op domeinoverstijgend denken en kijken om domein overstijgend mee te bewegen of te handelen.

De veronderstelling is dat doordat professionals beter worden, de samenwerking soepeler gaat en gericht is op het versterken van de samenhang tussen de verschillende interventies, zodat problemen beter worden opgelost en negatieve patronen kunnen worden doorbroken. Gezinnen profiteren hiervan.

Daarnaast is een doel het werk van de professionals leuker en werkbaarder maken. Relevante vragen daarbij zijn: 'Wat hebben zij nodig in het pittige werk dat zij doen?' 'Hoe kan voor voldoende steun vanuit de lijn worden gezorgd?' En 'Hoe creëren we vakmanschap?' Daarbij hoort ook het overnemen van de werkzame bestandsdelen van goed lopende aanpakken zoals de door Instituut Publieke Waarden ontwikkelde 'doorbraakmethode'.

Het vak regie voeren

Er wordt dagelijks hard gewerkt om doorbraken te forceren in de meest complexe casuïstiek op het snijvlak van zorg, sociaal domein en veiligheid. Die zaken waar we buikpijn van krijgen en waar men geen raad meer mee weet. Er zijn talloze voorbeelden waarin een doorbraak is gecreëerd waardoor de situatie minder bedreigend, gevaarlijk, kostbaar of uitzichtloos werd voor betrokkenen, omgeving en maatschappij. Deze doorbraken worden gerealiseerd onder regie van een professional van bijv. het veilig verder team, sociaal casemanagementteam, het Zorg- en Veiligheidshuis Haaglanden etc. Ze vervullen een boeiende, maar ook ingewikkelde rol in de dynamische en uitdagende context van partners, belangen, regels, betrokkenen en maatschappij. Maar we weten ook van talloze voorbeelden waarin de doorbraak niet werd gecreëerd, of de noodzaak ervan niet/te laat werd gezien. Ook weten we talloze voorbeelden van huishoudens waar meerdere professionals bij betrokken waren, meerdere met een regiefunctie, waarin de regie ver te zoeken was.

Bij het aanpakken van multiproblematiek zijn veel partijen betrokken, waardoor samenwerken een belangrijk onderdeel is van de opleiding. Hulpverleners werken samen met gezinnen en betrokken partners. Bij complexe problematiek wordt gekeken naar de persoonlijke omstandigheden, zorgvragen en de gehele leefomgeving. Wat deze complexe problematiek behelst verschilt per situatie, te denken valt aan; aanpak personen met verward gedrag, huiselijk geweld, schuldenproblematiek, drugsriminaliteit, (ex-) gedetineerden etc. Het concrete resultaat van een goede samenwerking tussen de aangesloten ketenpartners is een integrale probleemanalyse met een persoons-, systeem- en/ of gebiedsgericht plan van aanpak. De bedoeling is dat concrete afspraken vastgelegd over de verschillende interventies, inzet van partners en eventuele vervolgstappen en monitoring. Regie voeren is nodig om te komen tot (uitvoering van) een gezamenlijk plan van aanpak. In veel gevallen zien we deze vorm van regie ontbreken. Door meerdere oorzaken (denk aan werkdruk, moeizame samenwerking bij een benodigd onderdeel, wachtlijsten) richten professionals zich gemiddeld genomen op de voorzieningen waar ze (redelijk) eenvoudig toegang toe hebben.

Door regie te voeren creëer je beweging in complexe problematiek. Hoe deze regie precies wordt gevoerd, uitgelegd en gedefinieerd verschilt per aanpak, per dienst of organisatie, per persoon. Hier richten we ons op casusregie, waarbij de professional zelf een rol in de uitvoering speelt. Wat in ieder geval overeenkomt is dat alle professionals de opdracht hebben om op casusniveau en overstijgend een doel te realiseren. Hiermee overstijgt de regierol een enkel coördinerende rol. Dit doen de professionals niet vanuit een formele machtspositie: de regisseurs “gaan niet over de partijen” die betrokken zijn bij de persoon of het gezin, er is geen doorzettingsmacht. Om beweging en doorbraken te creëren moeten de professionals de betrokken partners aanzetten tot een gezamenlijke visie en doelen (een gemeenschappelijke opgave) en bruggen slaan tussen tegenstellingen.

De professionals verbindt de verschillende domeinen die nodig zijn (bijv. het sociaal, bestuurlijk, civiel en/of strafrechtelijk domein). Op inhoud en samenwerking zijn de professionals experts in het verbinden van domeinen en nemen zij een verbindende, neutrale en overstijgende rol in. Dit is een vak, en zeker geen eenvoudig vak.

1.2 Het leeratelier

Het leeratelier is een interprofessioneel netwerk waar mensen uit onderwijs, onderzoek en praktijk samenkomen vanuit een gezamenlijke interesse en kennis- en leervraag. Het leeratelier is bijeengekomen gedurende de periode 2019-2021. Na deze periode is het dossier en de onderwijsmodules overgedragen aan de afdelingen Leren & Ontwikkelen van de gemeente Den Haag.

Doel van het Leeratelier Maatwerk en Regie is het zoeken naar en ontwikkelen van vormen van opleiding en ontwikkeling voor professionals die de spiraal willen doorbreken van complexe problematiek bij huishoudens en zo echt verandering tot stand brengen. Verslaving, huiselijk geweld, verward gedrag, criminaliteit, schulden en combinaties daarvan: gestapelde problematiek op het snijvlak van zorg, sociaal domein en veiligheid leveren complexe casuïstiek op. In zulke situaties biedt alleen een integrale aanpak oplossingen.

De beoogde doelgroep zijn professionals vanuit gemeente, organisaties en partijen werkzaam op het snijvlak van zorg en veiligheid. Zoals ggz, verslavingszorg, gehandicaptenzorg, (jeugd)hulpverlening, politie en reclassering. In de functie van de casusregisseur, de sociaal casemanager, gezinsvoogd, toezichhouder reclassering, medewerker Veilig Verder team, medewerker Zorg- en Veiligheidshuis, de maatschappelijk werker en professionals uit de ggz-, verslaving-, jeugd- en gehandicaptenzorg.

Het leeratelier biedt hiermee ondersteuning aan deze groep professionals met vormen van training en ontwikkeling. Hiermee:

- ▶ krijgen ze meer vaardigheden en kennis, voelen ze zich zekerder en worden ze beter in hun werk;
- ▶ leren ze elkaar en elkaars methoden beter kennen, worden praktijkervaringen gedeeld en ontstaat er onderling vertrouwen;
- ▶ krijgen ze tools om disciplines aan elkaar te verbinden en echt domeinoverstijgend samen te werken;
- ▶ leren ze vraaggericht te kijken vanuit het perspectief van het gezin/persoon (en niet vanuit het bestaande aanbod);
- ▶ ontstaat er een netwerk dat in de praktijk van alledag ook helpend kan zijn.

Binnen het leeratelier is een programma met drie stappen ontwikkeld, bestaande uit de basismodule 'Masterclass Maatwerk & Regie', aangevuld met verdiepende maatwerkmodules en individuele vormen van coaching en intervisie.

Het leeratelier is op zichzelf ook een leertraject, waarin verschillende fasen zijn doorlopen:

Fase 1 Definiëren van gezamenlijke uitgangspunten van “regie” en doelgroep

Om toe te werken naar een (deels gezamenlijke) leergang voor deze groep professionals en daarmee de regierol te versterken, zijn gezamenlijke uitgangspunten ten aanzien van taken, kwaliteiten en competenties van de professional nodig.

Een onderdeel van deze fase is inventariseren wat de professionals nodig hebben om doorbraken te creëren, waardoor de situatie bijv. minder bedreigend, gevaarlijk, uitzichtloos, kostbaar etc. wordt voor betrokkenen, omgeving en maatschappij?

Resultaat van deze fase is een gedeelde en gedragen visie op de rol van de groep, nog beter zicht op de ontwikkelbehoefte en levert belangrijke aanknopingspunten op voor de leergang.

Fase 2 Ontwikkelen en opzetten van leergang

In deze fase komt de definitieve leergang tot stand waarin vakmanschap van de regisseurs op gebied van kennis, vaardigheden en houding centraal staan. Voorbereiding van de leergang, het implementeren, coördineren en monitoren van de leergang.

Fase 3 Implementeren en coördineren

Na het ontwikkelen van de leergang moet het programma worden geïmplementeerd en gecoördineerd. Denk aan praktische ondersteuning (het regelwerk), de voorbereiding met trainers, aanscherpingen van modules en de organisatie van gezamenlijke (regionale) bijeenkomsten.

Fase 4 Monitoren

Gedurende de leergang is het belangrijk om de inzet, aantal deelnemers, ervaring van de deelnemers en waar mogelijk concrete resultaten te monitoren. Aan de hand van deze informatie kan het programma worden doorontwikkeld en maatwerk worden toegepast.

2. Dagdeel 1 Introductie thema

Vorbereiden:

Lezen - Overzicht module grondhouding

Bestuderen praatplaat en syllabus met aanvullende achtergrondinformatie en theorie.

Den Haag

Leeratelier Maatwerk & Regie

Maak jij het verschil?

Het leeratelier Masterclass Maatwerk en Regie is in 2020 ontwikkeld samen met OCW, SZW, het Zorg- en Veiligheidshuis Haaglanden en de Hogescholen Leiden en Den Haag (werkplaats sociaal domein). Het leeratelier is bedoeld voor professionals die de spiraal van complexe problematiek willen doorbreken bij huishoudens en echt verandering tot stand willen brengen.

De masterclass is opgebouwd uit de bouwstenen grondhouding, maatwerk en regie. Deze onderdelen komen vervolgens samen in een 'Game'. Het programma is als volgt:

Dag 1	Dag 2	Dag 3	Dag 4
<ul style="list-style-type: none"> ● Start grondhouding en werkkolatie met cliënten ● Visie op maatwerk en probleemanalyse 	<ul style="list-style-type: none"> ● Perspectief cliënt verkennen en centraal stellen ● Vervolg grondhouding en samenwerkrelaties met partners 	<ul style="list-style-type: none"> ● Kern regievoeren en gezamenlijke opgave ● Maatwerk legitimeren 	<ul style="list-style-type: none"> ● Ketenregie, procesregie en netwerkregie ● Game waarin de onderdelen samen komen

"Als iedereen deze masterclass zou doen, helpt dat zo in de samenwerking."

"Je zou het iedereen gunnen, het maakt het werk makkelijker."

"Een heel passende naam het leeratelier, waar je mag 'kliederen, kladderen, ontwikkelen en uitproberen."

"Je gaat meer van een afstand kijken, in plaats van te worden meegesleurd in het werk."

"Het is heel waardevol dat je met verschillende organisaties een training volgt."

Data:
De mei groep vindt digitaal plaats. We hopen dat we met de groepen in september en november weer live bij elkaar kunnen komen.

Data groep september 2021:
7 en 22 september, 6 en 13 oktober

Data groep november 2021:
3 en 17 november, 1 en 15 december

Leeratelier Maatwerk & Regie

Vaak gaat het goed, soms is er meer nodig

En huishouden met meervoudige en complexe problemen heeft te maken met meerdere disciplines. Kundige en betrokken professionals, regisseur op hun vakgebied. Maar interventies op één probleemgebied, hebben invloed op de andere probleemgebieden.

Het huishouden centraal, maatwerk
Met meer afstemming en samenwerking tussen deze professionals, kan (nog) beter maatwerk geleverd worden. En hierdoor wordt het huishouden beter geholpen, vaak zelfs in minder tijd en tegen lagere kosten.

Regisseren is een vak
Een goede regisseur creëert vooruitgang door een brug te slaan tussen de verschillende disciplines en het ontwikkelen van een gezamenlijk doel en aanpak.

Hij of zij

- kan "het goede gesprek" met het huishouden voeren
- kent het perspectief van het huishouden en zet dat centraal
- creëert doorbraken zonder macht
- is persoonlijk effectief
- is loontrouw
- kent noodzakelijke wet- en regelgeving
- bouwt en onderhoudt een netwerk van (betrokken) professionals
- levert maatwerk
- neemt verantwoordelijkheid voor het geheel

Huishouden

Professionals, regisseur op hun vakgebied

Casus regisseur, één van de betrokken professionals (rouleert)

OPBRENGST LEERATELIER

Deelnemers aan het leeratelier vergroten hun kennis en persoonlijke vaardigheden waardoor ze hun werk beter kunnen uitvoeren (maatwerk leveren). Er ontstaat een teamgevoel en samen bouwen zij aan een netwerk van professionals waarbinnen zij elkaar kunnen versterken en van elkaar leren.

Leeratelier

Praktijkkennis en theorie met elkaar verweven

AMBITIE
Alle professionals hebben hetzelfde beeld over wat 'regie' inhoudt en handelen vanuit eenzelfde gedachteleider, met respect voor de diversiteit in methodieken en aanpakken. Het leeratelier is domein-overstijgend en gericht op samenwerking.

Basis deel (vast) Creëren zelfde mindset/denkwijze	Facultatief deel (zelf samenstellen) Wat heeft de professional nodig om domein overstijgend samen te werken en doorbraken te creëren met het huishouden?	
 MASTERCLASS MODULE	 VERDIEPENDE MODULES	 INDIVIDUELE MODULES
<p>Centraal Perspectief huishouden voorop, Maatwerk, netwerk</p> <p>Modules 1. Grondhouding (huishouden, partners en eigen afdeling) 2. Maatwerk 3. Regisseren 4. Serious Game, Casussimulatie</p> <p>Werkwijze Theorie en praktijk</p>	<p>Centraal Vaardigheden en kennis van de domeinen en methodieken</p> <p>Modules vb. Wonen, Vestigings op maatwerk, Kijkje in de keuken van een partner, Huuselijk geweld en kennis over Welfg Thuis, Gevevending en privacy</p> <p>Werkwijze Theorie en praktijk</p>	<p>Centraal Professional</p> <p>Modules Inzicht in eigen handelen en kracht</p> <p>Werkwijze Bijgeleiden mistwe door ervaren regisseur, coaching, Intervisie, mentor, sparren</p>
<p>Langdurig programma, onderwisaanbod van één, enkele of meerdere dagen</p>		

MAATWERK SAMENWERKING AFSTEMMING REGIE

CREËREN NETWERK Gezamenlijke netwerkbijeenkomsten, actualiteit en inspirerende sprekers

2.1 Praktijkexperts

Het inzetten van praktijkexperts, naast een trainer/docent, bij het leeratelier Maatwerk en Regie is van essentieel belang. Een praktijkexpert heeft de kennis en kunde in het sociaal domein opgedaan op grond van eigen ervaring als professional. Hij heeft weet van de gestapelde problematiek op het snijvlak van zorg, sociaal domein en veiligheid. Dit levert complexe casuïstiek op, waar de praktijkexpert mee aan de slag is gegaan in zijn dagelijks werk. De praktijkexpert brengt deze casuïstiek in en heeft een voorbeeldfunctie ten aanzien van zijn handelwijze voor de deelnemers van het leeratelier. Deze handelwijze sluit aan bij de uitgangspunten van het leeratelier Maatwerk en Regie. In de context van huishoudens, partners, belangen, regels, betrokkenen en maatschappij ondersteunt de praktijkexpert dat een casusregisseur beweging creëert met als doel het doorbreken van de spiraal, een doorbraak, en het voorkomen van recidive. Hij weet welke cultuur hiervoor nodig is en focust op integraal werken. Hieronder wordt het doel weergegeven t.a.v. het inzetten van een praktijkexpert, wat er verwacht wordt van de praktijkexpert en hoe de praktijkexpert ondersteunt wordt.

De meeste praktijkexperts hebben de modules mede ontwikkeld en zijn goed ingespeeld op de docenten. We staan nu op een punt dat we het aantal praktijk experts willen uitbreiden om de continuïteit te waarborgen en te voorkomen dat we de bestaande praktijkexperts overvragen. Tegelijkertijd hebben we nieuwe docenten die het overnemen van de ontwikkelaars. Veel veranderingen tegelijkertijd vragen om het professionaliseren van het opzetten van de poule.

Doel inzetten praktijkexpert

De praktijkexpert wordt ingezet naast een trainer/docent van het leeratelier Maatwerk en Regie. De praktijkexpert richt zich op het stimuleren van het leren en ontwikkelen van de deelnemers bij het leeratelier, door middel van het inbrengen van voorbeelden t.a.v. zijn professioneel handelen en reflectie. Hij vult de ingebrachte theorie aan met praktijkverhalen en stelt kritische vragen ten behoeve van het leren.

Wat wordt er verwacht van de praktijkexpert

De praktijkexpert ondersteunt de doelstelling van het leeratelier en werkt goed samen met de trainer/docent en heeft een inbreng op basis van gelijkwaardigheid. De praktijkexpert heeft kennis van de complexe casuïstiek, methodieken en weet te reflecteren op zijn valkuilen en sterke kanten. Dit betekent een kwetsbare houding en ook het laten zien dat fouten maken een aanzet tot leren betekent. Hij vergroot mede de kennis en persoonlijke vaardigheden van de deelnemers, waardoor ze hun werk beter kunnen uitvoeren (maatwerk leveren) en stimuleert samenwerking in de keten, waardoor professionals elkaar kunnen versterken en van elkaar leren.

De praktijkexpert is open, communicatief, betrokken, kan verdiepende vragen stellen en kan coachen. De praktijkexpert geeft feedback aan de trainer/docent en de deelnemers en staat zelf ook open voor feedback. De praktijkexpert is positief waardierend en versterkt de sterke kanten van de deelnemers, zodat ze het vertrouwen hebben om het geleerde uit te voeren in de werkpraktijk. De praktijkexpert put uit zijn werkervaring en brengt eigen casuïstiek in, daardoor is het belangrijk dat de praktijkexpert minimaal vijf jaar werkervaring heeft opgedaan in het sociaal domein. De praktijkexpert houdt van verandering, is creatief en ontwikkelingsgericht en resultaatgericht. Hij heeft oog voor kwaliteit en groei van medewerkers in innovatieprocessen.

De praktijkexpert kan ingezet worden bij één van de modules Grondhouding, Maatwerk of Regie of wordt bij alle modules van het leeratelier ingezet. Deze keuze vindt plaats op grond van de expertise van de praktijkexpert. De praktijkexpert heeft ook zelf het leeratelier Masterclass Maatwerk en Regie gevolgd of is op een andere wijze goed ingevoerd in de modules.

Ondersteuning van de praktijkexpert

De praktijkexpert is een effectieve, deskundige professional die zich voor verbetering in het werkveld wil inzetten. Op basis van deze behoefte kan hij zich aanmelden als praktijkexpert bij het leeratelier. Daarnaast kijken de docenten en betrokkenen van het leeratelier actief wie van de deelnemers geschikt zou zijn als praktijkexperts en benaderen hen met de vraag of ze interesse en tijd hebben om deze rol op zich te nemen. Na een kennismakingen/oriëntatiegesprek worden er afspraken gemaakt. Deze

afspraken gaan over de bijdrage aan welke module, beschikbaarheid en ureninzet.

De praktijkexpert regelt met zijn leidinggevende hoeveel uren hij mag besteden aan het leeratelier. Een bijdrage leveren aan het leeratelier betekent iets doen voor het werkveld en iets anders dan even niet doen (ruilsysteem). Er is geen financiële vergoeding verbonden aan de inzet.

De praktijkexpert wordt gekoppeld aan de trainer/docent van de module en de inhoud van de module wordt in gezamenlijkheid voorbereid. Na afloop van het geven van de module wordt er tijd ingeruimd om feedback te geven en eventuele verbeteringen, t.a.v. inhoud, proces, uitvoering, bij te stellen.

Meerdere praktijkexperts bij elkaar vormen een praktijkexpert poule voor het leeratelier Maatwerk en Regie. Aan het begin van het jaar en aan het eind van het jaar is er een bijeenkomst voor alle praktijkexpert om ervaringen te kunnen uitwisselen.

De praktijkexpert kan uit de praktijkexpert poule stappen, maar we vragen of hij/zij dit tijdig kan laten weten. Het kan ook zijn dat de praktijkexpert toch te weinig commitment heeft met de doelstelling van het leeratelier of te weinig praktijkervaring kan inbrengen. Op grond van deze punten kan de coördinator van de praktijkexpert poule de samenwerking met de praktijkexpert stoppen.

3. Module Grondhouding, 2 dagdelen

Introductie

Een grondhouding is een persoonlijke instelling die bepalend is voor iemands gedrag, ook voor zijn of haar professionele gedrag. Bij deze gaat het ons om de grondhouding van een casusregisseur in relatie tot diens professionele rol binnen een integrale aanpak van huishoudens met meervoudige en complexe problemen. Daarbij zijn twee kijkrichtingen aan de orde:

- ▶ De grondhouding van de casusregisseur als instelling die zijn of haar handelen bepaalt in relatie tot mensen uit een huishouden waar meervoudige en complexe problematiek speelt. Hoe benader je de mensen vanuit een gewenste en effectieve bejegening als hulpverlener? Vanuit eigen waarden en normen? Met de benodigde culturele kennis en sensitiviteit? En niet zozeer met een houding van ongelijkheid waarin zij vooral worden bestempeld als delinquent (veiligheid), patiënt (zorg) of cliënt (hulpverlening)?
- ▶ De grondhouding van diezelfde professional als bepalend voor het handelen in de samenwerking met ketenpartners binnen een integrale aanpak, met collega's van de eigen organisatie en met leidinggevenden. Hoe benader je mensen vanuit je regierol? Met 'gezag zonder macht'? En op een manier dat een basis ontstaat voor gezonde relaties met partners gekenmerkt door elementen als respect, vrijheid, verantwoordelijkheid, transparantie, vertrouwen en gelijkwaardigheid?

De casusregisseur heeft een professionele dubbelrol: richting de mensen in het huishouden én richting de professionele partners, collega's en leidinggevenden. Die dubbelrol wordt ook nog eens ingevuld op het spannende snijvlak van het zorg- en het veiligheidsdomein.

Grondhouding in werkrelaties met mensen uit een complex huishouden: de grondhouding van een casusregisseur is bepalend bij het opbouwen van productieve werkrelaties met mensen uit de betrokken huishouden waar meervoudige en complexe problematiek speelt. Die relaties bieden bij uitstek de mogelijkheid om het benodigde maatwerk te leveren. Van groot belang is daarbij om werkrelaties op te bouwen vanuit een werkzame grondhouding. Dit houdt in dat die relaties onder meer worden gekenmerkt door een beleving van betrouwbaarheid en echtheid van professional.

Bij sommige huishoudens is bij aanvang sprake van een flink gebrek aan vertrouwen en begint een regisseur op achterstand. Zulk wantrouwen komt mogelijk voort uit persoonlijkheidsstoornissen en hechtingsproblematiek. Maar het kan even goed het gevolg zijn van eerdere negatieve ervaringen met hulpverlening. En die ervaringen kunnen weer verschillende oorzaken hebben: een sterke aanbodgerichtheid van de hulpverlening, tegenstrijdige belangen of signalen van een veelheid aan zorg- en welzijnsorganisaties, en bureaucratische regelgeving die weinig handelingsruimte lijkt te bieden voor wat echt en acuut nodig is. De vraag is hoe een casusregisseur vanuit een werkzame grondhouding daarin een eerste doorbraak kan bewerkstelligen naar meer vertrouwen en een coöperatieve houding richting zorg- en hulpverlening.

Leerdoelen

Het globale doel van deze module is om de deelnemers zich indringend en inlevend te laten realiseren dat een werkzame grondhouding van essentieel belang is, en dat werken aan hun eigen grondhouding in de eerste plaats een kwestie is van bewustwording.

Daarnaast dienen de deelnemers te leren begrijpen dat werken aan hun grondhouding niet alleen van wezenlijk belang is voor het werk als casusregisseur, maar ook een opgave van voortdurende ontwikkeling is die een open, introspectieve en lerende houding vereist.

Aan het einde van deze module heeft de deelnemer een aantal specifieke en concrete leerdoelen behaald in dat proces van bewustwording en ontwikkeling van de eigen grondhouding:

- ▶ Wat bedoelen we met 'de grondhouding'?
- ▶ Wat is het belang van 'de grondhouding' binnen werkrelatie met complexe huishoudens? (casusregie) en binnen samenwerkrelatie met professionele partners? (casusregie)
- ▶ Wat zijn algemene kenmerken?
- ▶ Wat zijn jouw persoonsgebonden kenmerken? (zelfkennis/ (de)sensitiveren)
- ▶ Wat kun je leren over hoe je je opstelt? (techniek)
- ▶ Wat kun je leren over wanneer je dat inzet? (tactiek)

Opzet van de module

De module bestaat uit twee dagdelen. Het eerste dagdeel gaat over de grondhouding van de casusregisseur in relatie tot mensen uit huishoudens met meervoudige en complexe problematiek.

Het tweede dagdeel behandelt de grondhouding van diezelfde professional in de samenwerking met ketenpartners, met collega's van de eigen organisatie en met leidinggevenden.

Theorie over sensitiviteit, sociale intelligentie en sociale vaardigheden als onderdeel van de grondhouding, komt kort aan bod tijdens de cursus en wordt vooral verbonden aan praktijkvoorbeelden (ook van de deelnemers zelf). De nadruk ligt op een combinatie van bewustzijn creëren, attitude-ontwikkeling en kennis vergaren over nieuwe mogelijkheden voor houding en handelen van de professional in de rol van casusregisseur. Focuspunt is 'contact maken': contact maken met de mensen uit de huishoudens en contact maken met professionele partners uit de keten.

Huiswerk ter afronding dagdeel 1:

- ▶ De komende weken vanuit wat vorige keer is besproken ten aanzien van de grondhouding bewust kijken naar jezelf, het contact met de mensen die jij helpt en ook het contact met je partners? Noteer de ervaringen die je daarover zou willen delen bij dagdeel 4.
 - Probeer op basis van die bewustwording een persoonlijke leeropdracht te formuleren. Vragen die daarbij helpen zijn:
 - Hoe heeft mijn eigen grondhouding zich ontwikkeld (in privé-leven en in leer- of werkervaringen)?
 - Wat zijn mijn beperkingen (bv. vanwege kwetsbaarheid of allergie)?
 - Wat zijn mijn krachten bij contact maken?
 - Wat is nu kenmerkend aan mijn grondhouding?
 - Wat wil ik de komende tijd ontwikkelen in mijn eigen grondhouding?

Vervangende opdracht bij missen dagdeel 1:

Bijwonen van dagdeel 1 is essentieel voor veiligheid en vertrouwen. Als afwezig, dan doorschuiven naar volgende groep.

Vorbereiden dagdeel grondhouding 2:

De deelnemers bekijken tevoren materiaal in de onlineleeromgeving (1 documentaire), de powerpoint van dagdeel 1 (incl. de huiswerkopdracht).

Vervangende opdracht bij missen dagdeel 2:

Beantwoord de volgende vragen:

- Hoe heeft mijn eigen grondhouding zich ontwikkeld (in privé-leven en in leer- of werkervaringen)?
- Wat zijn mijn beperkingen (bv. vanwege kwetsbaarheid of allergie)?
- Wat zijn mijn krachten bij contact maken?
- Wat is nu kenmerkend aan mijn grondhouding?
- Wat wil ik de komende tijd ontwikkelen in mijn eigen grondhouding? (aanvullend: in relatie tot partners)

3.1 Docenthandleiding module grondhouding dagdeel 1

Leeratelier: module De Grondhouding

"In een grondhouding kun je niet wonen. Maar de weg naar die woning toe is wel afhankelijk van je grondhouding, enerzijds richting de leden van het huishouden en anderzijds richting de professionele partners." – Samuel Reiziger en Jan Dirk de Jong –

Samengevat

Grondhouding

- ▶ Wat bedoelen we met 'de grondhouding'?
- ▶ Is 'de grondhouding' van belang?
 - Binnen werkrelatie met complexe huishoudens? (casusregie)
 - Binnen samenwerkrelatie met professionele partners? (casusregie)
- ▶ Wat zijn algemene kenmerken?
- ▶ Wat zijn persoonsgebonden kenmerken? (zelfkennis/desensitiveren/sensitiveren)
- ▶ Techniek: wat kun je leren over hoe je je opstelt?
- ▶ Tactiek: wat kun je leren over wanneer je dat inzet? (gas terug/erop)

Hoe introduceren we ons thema en behandelen we deze vragen?

- ▶ Wat werkt nu al goed voor jou in de opbouw van werkrelaties met mensen uit complexe huishoudens? En in de ontwikkeling van samenwerkingsrelaties met ketenpartners, collega's en leidinggevendenden binnen de integrale aanpak?
- ▶ Hoe bewust ben je van die handelingswijze op technisch niveau? En op tactisch niveau?
- ▶ *En is in die grondhouding nog meer bewustzijn, techniek en tactiek te ontwikkelen, met name als het gaat om de inzet van je sensitiviteit, sociale intelligentie en sociale vaardigheden?*

Module

- ▶ Doel: niet methodiek uit- of aanleren, maar bewustzijn vergroten
- ▶ Drie centrale begrippen: sensitiviteit, sociale intelligentie en sociale vaardigheid
- ▶ Twee dagdelen: complexe huishoudens en professionele partners
- ▶ Een focuspunt: contact maken

Grondhouding en contact met leden van huishouden

09:30-13:00 (incl. pauzes)

Huiswerk ter voorbereiding

De deelnemers kunnen van tevoren materiaal bekijken. Daarbij krijgen ze de opdracht om na te denken over de volgende vragen in relatie tot wat ze hebben gelezen en gezien (in de filmpjes): *Waar gaat de 'grondhouding' over? En hoe heeft dat betekenis voor mijzelf? Wat zijn daarin mijn eigen sterke en zwakke kanten?* Ook krijgen de deelnemers een korte tekst (niet het gehele lesboek) waarin al iets staat uitgelegd over de grondhouding, dat biedt enig houvast.

Groep A	
Naam	Organisatie (onderdeel)

Groep B	
Naam	Organisatie (onderdeel)

Haagse praktijkexperts	Voor onderdeel	Bij groep
Naam	Grondhouding	B

09:10

Voorstelronde o.l.v. docent.
Volgorde: docenten, praktijkexpert, de andere deelnemers

Bij de voorstelronde vragen we specifiek naar:

*Wie ben je en wat is je achtergrond (qua aanpak, kaders en doelgroep)?
Voel je je klaar voor de missie; te werken met deze doelgroep?
Wat is daarbij jouw associatie met het begrip 'grondhouding' en het belang daarvan?
Hoe je signalen oppikt, verwerkt en vanuit dat proces mensen bejegent (huishoudens en partners)?
Wat gaat bij jou goed/minder goed?
Wat heeft jou gevormd daarin?
En hoe heb je gezorgd dat je niet cynisch wordt?*

Per groep 10 deelnemers. Dus 10 x 5 minuten = 50 minuten. Plus 10 minuten voor docenten en expert = 60 minuten.

10:00

Korte pauze voor koffie of toilet

10:10

Uitleg over het programma en vooral de huisregels:
We beginnen met het creëren van een veilige sfeer voor de deelnemers. Daar leggen we de nadruk op en stellen samen met hen een aantal huisregels op (afspraken over de vertrouwelijkheid wat wordt gedeeld): o.a. vertrouwelijkheid, veiligheid en nieuwsgierigheid: niet veroordelend, slik je oordeel in, open staan voor andere zienswijze, wees benieuwd... ook al grondhouding onderling.

10:15

Blok 1: Hoe zit het met bewustzijn in de groep qua 'grondhouding'?
Wordle: 15 minuten
uitleg kernbegrippen grondhouding a.d.h.v. sheets en ook teruggrijpen op Wordle: 10 minuten

10:40

Fragment 1 (ppt): verlof (*niet invullen/hun perspectief als uitgangspunt*)
Wat zien de deelnemers aan het fragment als het gaat om bewustzijn van de grondhouding van de professional en het contact maken met de persoon? Hoe zou dat kunnen reflecteren in de casuïstiek die nu op het Team afkomt? Met dien verstande dat de jongen wat geflikt heeft, en deze mensen puur slachtoffer zijn van het systeem. Iets van hen verlangen is dan bijna ongepast... Wat voor grondhouding is dan helpend? Wat is algemeen? En wat ga je een meer persoonlijke invulling geven? Hoe bewust die je dat? (3 minuten)

deelnemer 1 t/m 5 komen aan bod. (totaal 20 minuten)

11:00

Korte pauze voor koffie of toilet
Fragment 2 ppt: schulden (*niet verwijten: niet goed gedaan/niet oordelen*)

deelnemer 6 t/m 10 komen aan bod (totaal 20 minuten)

11:20

De casus van de praktijkexpert over grondhouding, bewustzijn, signalen oppikken, verwerken en daarnaar handelen vanuit je grondhouding richting een huishouden.

Praktijkexpert (groep A/B): Welke casus?

Hoe heb je een weg weten te vinden tussen enorme belangen? Hoe bleef je de beste versie van jezelf vanuit een (on) bewuste grondhouding als professional? Identificeer elementen als: sensitief, sociaal intelligent, sociaal vaardig. Wat in jouw grondhouding heeft je die eindstreep laten halen?

andere 8 deelnemers komen aan de beurt: reacties en eigen voorbeelden.

11:45

Grote pauze! Even activeren (rondje lopen), bellen/mailen als het urgent is etc.

12:15

We hebben voor de pauze gevraagd of een van de deelnemers een praktijkvoorbeeld wil inbrengen. Bij gebrek aan input komt docent met een casus.

andere 8 deelnemers komen aan de beurt: reacties en eigen voorbeelden.

12:35

checkout: ophalen hoe het was en het huiswerk voor het tweede dagdeel (ook op de chat); zelf de komende weken op zoek gaan (oplettendheid) naar sprekende voorbeelden bij zelf en collega's/partners om te benoemen qua, aspecten van de grondhouding die van invloed zijn op dagelijkse praktijk; let daarop en vertel daarover, en bonus; niet alleen in relatie tot cliënt maar ook partners (want daar gaan we het tweede dagdeel op verder)! En wat is dan jouw persoonlijke leeropdracht daarin. *Samuel geef als aftrap en afsluiting een voorbeeld uit eigen praktijk.*

3.2 Docenthandleiding module grondhouding dagdeel 2

'contact met partners'

Huiswerk ter voorbereiding

De deelnemers hebben een huiswerkopdracht voorbereid:

Jullie zijn allemaal ervaren professionals. Weet jij wat er van jou extra gevraagd wordt in deze rol binnen het nieuwe team? En in relatie tot de bijzondere omstandigheden: het ondersteuningsteam, het escalatieteam, het maatwerkbudget? En wat in jouw grondhouding (niet louter jouw ervaring) gaat het mogelijk maken of maakt het juist een uitdaging om die opdracht uit te voeren en ook om daarin binnen het team anderen te helpen? En hoe wil je daarin zelf ook ondersteuning van je team en de leiding?

Ze hebben de film kunnen zien: **De mens achter de casus**

Ze hebben het onderstaande wachtwoord nodig.

Website film: <https://vimeo.com/313574175>

Wachtwoord: Den Haag

NB1: alleen voor eigen gebruik kijken en niet verder verspreiden, dit is bekend bij deelnemers.

NB2: dit zijn de tijdscode van de twee korte fragmenten uit 'de mens achter de casus' in dit dagdeel: 02:06 tot 03:14 en 24:11 tot 25:19.

Ze hebben een terugkoppeling gehad van de vorige keer.

Ze kunnen beschikken over de PP van dagdeel 1.

Groepdeelnemers

Naam

Organisatie (onderdeel)

Haagse praktijkexperts

Voor onderdeel

Bij dagdeel

Grondhouding

1

Grondhouding

2

Ter voorbereiding van Grondhouding: Dagdeel 2

De deelnemers kunnen van tevoren materiaal bekijken in de onlineleeromgeving: de documentaire 'De Mens achter de Casus', de bullit-points en de PowerPoint van vorige keer. Daarbij hebben ze de vorige keer de volgende huiswerk-opdracht meegekregen:

- ▶ Wil je op basis van wat het eerste dagdeel is besproken ten aanzien van de grondhouding de komende weken bewust kijken naar jezelf, naar het contact met de mensen die jij helpt en ook naar het contact met je partners? Noteer dan de ervaringen die je daarover zou willen delen bij dagdeel 2.
- ▶ Probeer op basis van die bewustwording ook een persoonlijke leeropdracht te formuleren. Wat wil je bij jezelf bewuster naar boven halen of verder ontwikkelen als het gaat om de grondhouding? Vragen die daarbij helpen zijn:
 - Hoe heeft mijn eigen grondhouding zich ontwikkeld (in privé-leven en in leer- of werkervaringen)?
 - Wat zijn mijn beperkingen (bv. vanwege kwetsbaarheid of allergie)?
 - Wat zijn mijn krachten bij contact maken?
 - Wat is nu kenmerkend aan mijn grondhouding?
 - Wat wil ik de komende tijd ontwikkelen in mijn eigen grondhouding? (bonusvraag: in relatie tot partners)

08:30 Technische check (filmfragmenten en Kahoot!)

09:00 Welkom deelnemers en praktijkexpert (indien nieuw) voorstellen.

Korte intro op tweede dagdeel: Vorige keer vooral grondhouding in werkrelatie tot gedupeerde huishoudens. Deze keer gaat het om grondhouding in samenwerkrelaties met partner. Gebruik als voorbeeld een collega/partner die in het contact met cliënt spreekt over een cliënt die 'in de problemen is geraakt', terwijl jij omstandig je excuus hebt aangeboden voor wat cliënt is aangedaan, om zo goed te starten in het contact. Je merkt de irritatie bij cliënt en voorziet problemen, vooral als het ergens in het proces even tegen gaat zitten. Hoe ga je daarmee om?

Korte herhaling van de belangrijkste huisregel: *VEILIGHEID*. Docent doet dit en legt extra nadruk op dit element in hun reacties op elkaar (o.a. bij het huiswerk).

Korte re-cap. Zijn er nog vragen ten aanzien van wat is besproken de vorige keer (verwijs naar de feedback van de leiding. Benadruk de 'openheid in de groep' en de uitgesproken behoefte om dit vaker op deze manier te delen, ook met betrekking tot de andere onderdelen (Maatwerk en Regie).

Hebben ze er al wat aan gehad tot nu toe? Hoe is het na de sessie in hun praktijk gegaan? Hebben ze iets meegenomen of niet? *Opmerkingen van deelnemers die verwijzen naar wat we belangrijk vinden en nog gaan bespreken expliciet benoemen: Docent noteert ze in een schema. We houden het op 1 minuut per persoon, maar mogelijk loopt de dynamiek over in het huiswerk (zie onder) en is er meer tijd per persoon nodig*

09:15 Is het jullie gelukt om het huiswerk te maken? Hoe was het voor jullie?

6 x huiswerk bespreken (zie opdracht boven); Docent noteert opmerkingen die van belang zijn in het schema Maak lijst met geformuleerde **leerdoel** per deelnemer. Deelnemers al wel of niet aan het woord zijn geweest?

6 deelnemers x 5 minuten = 30 min

09:45 Korte pauze

09:55 7 deelnemers x 5 minuten = 35 min

10:30 Filmfragment(en): Uit 'De mens achter de casus' om ons even mee te nemen naar de realiteit van het contact met partners binnen een integrale aanpak.

Tijdscode: 02:06-03:14 en 24:11-25:19

Vraag aan deelnemers; reageer eens, wat haal je hier uit? Cultuursensitiviteit snapt men al, zij het ook beperkt, maar ook organisatiecultuursensitiviteit?

Het is een 'illustratieve start' om die werkelijkheid even in de verbeelding te roepen, net als deelnemer CARL dat mooi deed vorige week met in de leefwereld van de cliënt objecten observeren. Kan dat ook bij een partner, bijvoorbeeld op zijn bureau. Of Jeroen die ingang vindt via de kinderen. Wat maakt het makkelijk om binnen te komen?

Een gesprek over beeldvorming in samenwerkingscultuur. Voorbeelden van vorige week om aan te haken: Weten hoe het is (praktijkexpert) Ook als team: stuur je degene erop af die het gemakkelijkst binnenkomt bij lastig gesprek met partner Wat doe jij om de weerstand te doorbreken bij je partner? Eigen inzicht van jouw collega's in andere

10:50 organisaties gebruiken? Hoe gaan jullie samen de winst benutten van wat werkt? En wie werkt?
Pauze

11:00 Kahoot!
Naar aanleiding van het filmfragment beginnen we met een Kahoot! die vragen behandelt waardoor duidelijk wordt dat je grondhouding ook van belang is in relatie tot je partners. Daarna gaan we nog wat reactie ophalen bij de deelnemers op de vragen en proberen ervaringen te ontlocken die al voorsorteren op het bewustwordingsproces van het belang van grondhouding in het contact met partners.

11:20 Casus praktijkexpert

Casus 1: een beeldend verhaal over een integraal overleg waarbij een partner als stoorzender fungeert in de samenwerking (op basis van persoonlijke eigenschappen of eerder de achterliggende belangen van diens organisatie). De kwestie is hoe je als professional vanuit je grondhouding probeert deze situatie in een goede richting om te buigen en de partners weer op een lijn te krijgen ten einde het gezamenlijke doel te dienen. Wat voor signalen pik je op? Hoe interpreteert je die? Welke keuzen maak je in je handelen? Wat zet je in van jezelf: als professional en als persoon? Zijn er nog elementen van techniek of tactiek te benoemen die leiden tot succes of juist een ongewenste uitkomst?

Bij het bespreken van casussen is het zaak de deelnemers niet alleen aan het woord te laten over de kwestie, maar ook **gelijk een koppeling te laten maken met hun persoonlijke leerdoelen**. Heeft het voorbeeld betrekking op het persoonlijke leerdoel? Zo ja, hoe? Valt uit de reacties iets op te tekenen dat de deelnemer ook inzichten geeft die hem of haar verder brengen in dat doel (qua formulering en scherpte van dat leerdoel, of ook al inhoudelijk qua behalen ervan).

11:50 Grote pauze! Even activeren (rondje lopen),

12:15 Door met casus en andere casuïstiek (10 min)

Onderstaande opdracht is voor regulier, maar kan als er tijd is gebruikt worden!

Casus 2: praktijkexpert of een deelnemer komt met een beeldend verhaal over een huisbezoek (of andersoortig contact met cliënt/gezin) waarbij een partner als stoorzender fungeert in het opbouwen van een werkrelatie (op basis van persoonlijke eigenschappen of eerder de achterliggende werkwijze van diens organisatie). De kwestie is hoe je als professional vanuit je grondhouding probeert deze situatie in een goede richting om te buigen en de partners eerder een positieve dan een negatieve invloed te laten zijn op het contact met de cliënt. Wat voor signalen pik je op? Hoe interpreteert je die? Welke keuzen maak je in je handelen? Wat zet je in van jezelf: als professional en als persoon? Zijn er nog elementen van techniek of tactiek te benoemen die leiden tot succes of juist een ongewenste uitkomst?

12:20 Checkout: rondje ophalen hoe het was voor de deelnemers en wensen voor leerweg qua grondhouding (t.a.v. jouw persoonlijke leeropdracht daarin). Ook: uitgebreid bedanken voor rol in proces van dagdelen. Ten slotte is het zaak deze module vooral ook positief af te sluiten (bijvoorbeeld met een 'complimentendouche'). Hier ligt een kans voor teambuilding als onderdeel van de vlevlechting en samenhang van het leeratelier. Wanneer we de groep overdragen aan de volgende module nemen de docenten van de grondhouding afscheid, maar de groep gaat samen verder. Dus wellicht steeds iemand die aan het woord is iets moois laten zeggen over de volgende die het woord krijgt of juist de vorige. Zoiets. De les kan zijn: iedereen wil zich belangrijk en gewaardeerd voelen, en dat is al een van de belangrijkste tools in je grondhouding; niet alleen richting je cliënt maar even zeer richting je partners (ook als die juist eigenlijk even niet zo belangrijk zijn in de aanpak op een zeker moment).

13:00 Einde

4. Module Regie, 2 dagdelen

Introductie

Casusregie wordt gedefinieerd als het verantwoordelijkheid nemen voor effectieve samenwerking in het hulpverleningsnetwerk en de cliënt/het klantsysteem, gericht op een door de cliënt en betrokkenen gedragen doel of oplossing. Hans Licht (Netwerkregie, 2016) noemt dit creatiemacht; het vermogen om mensen mee te krijgen in een gezamenlijke verantwoordelijkheid en samenwerking om de opgave te realiseren.

Dienend leiderschap is het vermogen om je echt te committeren aan de opgave. Dit vraagt om het vermogen iedereen, cliëntsysteem, netwerkwerkpartners en organisaties, aan te spreken. Dienend leiderschap veronderstelt onafhankelijkheid en kracht om de opgave te laten realiseren.

Regie, dienend leiderschap en creatiemacht begint met persoonlijke ontwikkeling, leren van ervaringen.

Weten wat binnen je eigen cirkel van invloed en betrokkenheid valt, is heel verhelderend.

Waar mogelijk je cirkel van invloed vergroten.

Sommige medewerkers van de gemeente of sociaal domeinorganisaties hebben als functietitel ook echt casusregisseur of sociaal case manager. In de organisatie wordt casusregie zichtbaar bij hen belegd en is er een duidelijk mandaat. En tot in zekere mate positiemacht. Maar ook een medewerker van een andere afdeling of organisatie met een heel andere functie kan de meest voor de hand liggende persoon zijn om de verantwoordelijkheid van casusregie op zich te nemen. Omdat hij of zij de meeste vertrouwen van de burger/ het gezin geniet of de grootste rol of meeste overzicht heeft in de casus.

Om de rol van casusregisseur succesvol te kunnen vervullen moeten medewerkers van veel markten thuis zijn. Onderliggende competenties, waarmee creatiemacht kan worden geduid, zijn onder andere:

- ▶ Grote sensitiviteit
- ▶ Moed
- ▶ Maar ook soms juist begrenzen daarvan, filteren
- ▶ Verantwoordelijkheidsgevoel
- ▶ Maar ook kunnen loslaten en delegeren
- ▶ Motiveren, enthousiasmeren
- ▶ Doorzettingsvermogen
- ▶ Meervoudige partijdigheid
- ▶ Assertiviteit, betrokkenen aanspreken op verantwoordelijkheid
- ▶ Zichzelf als instrument zien

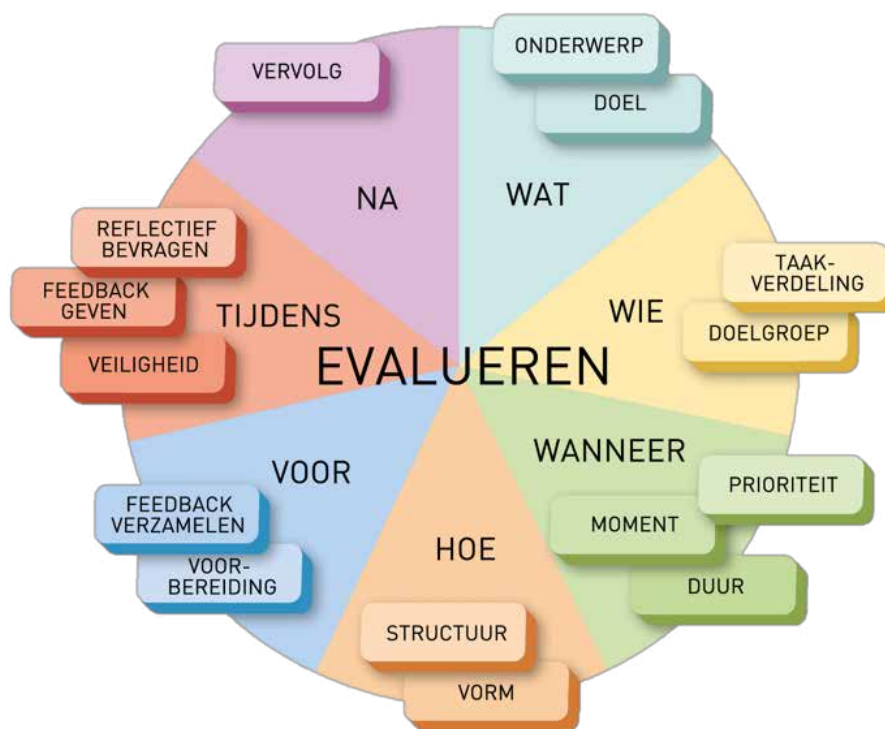
Niveaus van regie, waaronder casusregie

In Den Haag wordt een hiërarchie in het voeren van regie aangehouden (bron: [bureau ProAgo, augustus 2019](#));

- ▶ Niveau 1: Cliënt heeft zelf de regie;
- ▶ Niveau 2: Een professional voert namens of samen met de cliënt de regie;
- ▶ Niveau 3: Meerdere professionals stemmen of formuleren samen met de cliënt een gezamenlijk doel, stemmen interventies op elkaar af, maken een sluitend plan van aanpak en afspraken. Één van de professionals is 'in the lead' bij dit proces en neemt de rol van casusregisseur op zich;
- ▶ Niveau 4: De regie op het derde niveau loopt vast of komt niet van de grond;
- ▶ Niveau 5: Beleidsvoorbereiding en -beïnvloeding.

Wanneer we spreken over casusregie, gaat dit over niveau 3 van regie.

Evaluëren is belangrijk voor het bieden van goede hulpverlening. Denk aan reflectie op het persoonlijk handelen, casuïstiek besprekingen, teamvergaderingen of evaluatie van samenwerking in de keten. Het goed vormgeven van evaluaties blijkt geen gemakkelijke opgave. De tool 'bouwstenen van evalueren' (zie www.bouwstenenevalueren.nl van de Academische werkplaats Samen, Gezin aan zet 2020) is een hulpmiddel voor hulpverleners om evaluaties meer gestructureerd vorm te geven. Hiermee wordt onder andere de effectiviteit van evaluaties en veiligheid tijdens evaluaties verbeterd.

In bovenstaand figuur zijn de verschillende bouwstenen van evalueren te zien. Denk hierbij aan een duidelijk onderwerp en doel van de evaluatie, maar ook aan een goede voorbereiding en het creëren van veiligheid tijdens een evaluatie. Op basis van de bouwstenen is een QuickScan ontwikkeld die is bedoeld om inzicht te krijgen in verbeterpunten als het gaat om evalueren en reflecteren. Denk hierbij aan casuïstiekbesprekingen, intervisie, teamvergaderingen en 1G1P besprekingen. Je kiest vervolgens zelf met welke bouwsteen je aan de slag wil. Je kan dus met losse bouwstenen werken, in de volgorde die voor jou of het team relevant lijkt. Om te monitoren of er verbetering plaatsvindt kan de QuickScan meerdere keren per jaar herhaald worden.

Onverschied in	Casusregie	Procesregie	Netwerkregie
Focus	De klant, gezin, zaak (casus) Niveau 3	Inrichting, afstemming en samenwerking in de organisatie (bv Lean six sigma) niveau 4 + 5	Opgavegerichtheid, en samenwerking Niveau 4 + 5
Doel	Casus adequaat begeleiden door het proces	Efficiëntie en effectiviteit van de processen	Gezond levend systeem dat meerwaarde levers
Toepassingsgebied	Organisatie met bepaald aantal cases	Organisatie met onbeperkt aantal cases in proces	Netwerk van organisaties dat gezamenlijke opgave uitvoert
Kern regieactiviteit	Problemen oplossen	Monitoren, evalueren, herinrichten proces	Organiseren van communicatie
Voorbeelden	Jeugdzorg, veiligheid, gezondheidszorg, kleine banken	Industrie, grote banken, Verzekeraars, ziekenhuizen etc.	Wijkteams, veiligheidshuizen, Intergemeentelijke samenwerking

Bron: Hans Licht, netwerkregie 2016

Leerdoelen

- ▶ Deelnemer hun bewustzijn vergroten in hoeverre zij leiderschap in hun werk nemen en wat het belang van faciliterend leiderschap is. (medewerkers hebben vaak meer leidinggevende kwaliteiten dan ze denken, maar labelen het niet snel zo. Leiderschap tonen, regie nemen is meer dan een team aansturen en positiemacht hebben.) Naar gedachtegoed van Hans Licht
- ▶ Vaardigheid en mindset als casusregisseur uitbreiden. 'Wat doe je dan praktisch gezien precies?':
- ▶ Toepassen van creatiemacht, moed tonen om te doen wat nodig en zichzelf op te werpen om tot een resultaat te komen in de opgave (doel bereiken voor bewonen of gezin met problematiek), daarin vertrouwen van anderen verwerven.
- ▶ Bewust kunnen kiezen in wat zelf uit te voeren, maar ook overleggen, vragen, delegeren met partners, bij anderen beleggen, balanceren tussen proces monitoren en vertrouwen geven
- ▶ Meervoudig (on)partijdig kunnen opstellen
- ▶ Cliënten of partner motiveren samen te werken en kunnen aanspreken op hun verantwoordelijkheid
- ▶ Veilige, prettige samenwerkingsomstandigheden creëren, in MDO en evaluatiemomenten ('voorzitterrol met procesfacilitator kwaliteiten')

Huiswerk

Vorbereiden

Lezen uit boek Netwerkregie van Hans Licht:

Hoofdstuk 4 pagina's: 73-85

Hoofdstuk 3 pagina's: 58-61, 64-66

Hoofdstuk 13 pagina's: 181-186

Intakevragenlijst, ter reflectie van de deelnemers en informatie voor de trainer over startniveau van de deelnemers in casusregie:

- ▶ In hoeverre voer je in je werk nu regie in casussen?
- ▶ In hoeverre ben je betrokken in casussen waar een andere partij voert?
- ▶ Welke taken, activiteiten neem je daarin voor je rekening?
- ▶ Welke niet/ minder?
- ▶ Welke mindset, grondhouding en/of vaardigheden heb je in huis die je daarbij inzet?
- ▶ Welke mindset, grondhouding en/of vaardigheden zou je verder willen ontwikkelen om hier nog beter in toegerust te zijn?
- ▶ Wat is een voorbeeldsituatie waarin je regie voert of voerde, waar je mee worstelde?
- ▶ Wat was de opgave, het overkoepelende doel in de situatie?
- ▶ Wie waren er allemaal in betrokken?
- ▶ Wat jij precies lastig aan de situatie?
- ▶ Waar ben je tevreden over?
- ▶ Waar ben je niet tevreden over?

Opzet module dagdeel 1:

- ▶ Associaties bij het begrip Leiderschap en Macht?
- ▶ Vormen van leiderschap; transactioneel leiderschap versus dienend leiderschap
- ▶ Dienend leiderschap,
 - theorie en
 - gesprek a.d.h.v. casus

Individueel leerdoel

- ▶ Anderen aanspreken op verantwoordelijkheid aan de opgave en meerzijdige partijdigheid
- ▶ Inventarisatie hoe doe je dat?
- ▶ Oefening verzoek doen

Opzet module dagdeel 2:

- ▶ Theorie rondom evalueren
- ▶ Bouwstenen van evaluatie
- ▶ Ideeën booster: casus-ervaringen uitwisselen tussen verschillende vakgebieden

Inventarisatie casussen; Welke casus heb jij nu 'in je bak zitten' waar je blij zal zijn als er schot in komt/ loop je tegen muren aan? Speeddaten met elkaar, casus kort voorleggen, ander laten reageren: Welke ideeën komen er in je op om deze zaak een duwtje te geven?

- ▶ Oefening voorzitten effectieve evaluatie in relatie tot dienend leiderschap.

4.1 Docenthandleiding Regie dagdeel 1

Leerdoelen van de module Regie:

- ▶ deelnemer hun bewustzijn vergroten in hoeverre zij leiderschap in hun werk nemen en wat het belang van faciliterend leiderschap is. (medewerkers hebben vaak meer leidinggevende kwaliteiten dan ze denken, maar labelen het niet snel zo. Leiderschap tonen, regie nemen is meer dan een team aansturen en positiemacht hebben.) Naar gedachtegoed van Hans Ligt
- ▶ Vaardigheid en mindset als casusregisseur uitbreiden. 'Wat doe je dan praktisch gezien precies?':
 - toepassen van creatiemacht, moed tonen om te doen wat nodig en zichzelf op te werpen om tot een resultaat te komen in de opgave (doel bereiken voor bewonen of gezin met problematiek), daarin vertrouwen van anderen verwerven.
 - Bewust kunnen kiezen in wat zelf uit te voeren, maar ook overleggen, vragen, delegeren met partners, bij anderen beleggen, balanceren tussen proces monitoren en vertrouwen geven
 - Meervoudig (on)partijdig kunnen opstellen
 - Cliënten of partner motiveren samen te werken en kunnen aanspreken op hun verantwoordelijkheid
 - Veilige, prettige samenwerkomsomstandigheden creëren, in MDO en evaluatiemomenten ('voorzitterrol met procesfacilitator kwaliteiten')

Voorafgaand een korte schriftelijke intake

Tijd	Inhoud	Benodigdheden
8.45	Inloggen/ inloop	
9.00	<p>Start</p> <p>Voorstellen trainer en praktijkexpert</p> <p>Rondje deelnemers voorstellen</p> <ul style="list-style-type: none"> ▶ Wie van de groep kan je voorstellen? Naam + werkzaamheden ▶ Wat maakt dat je hij/zij je is bijgebleven? <p>Toelichten programma en huishoudelijke mededelingen, camera aan, pauzes etc</p>	
9.20	<p>Petje op, petje af online</p> <p>Nog snel even kop koffie en petje pakken.</p> <p>Vragen met antwoordmogelijkheid ja, nee of iets ertussenin</p> <ul style="list-style-type: none"> ▶ Heb je een leuk weekend gehad? ▶ Hoe zit je erbij? ▶ Heb je zin in? ▶ Heb je een duidelijk beeld van wat regievoeren inhoudt? ▶ Ben je vaardig in het voeren van regie? <p>wat wel, wat nog lastig?</p> <ul style="list-style-type: none"> ▶ In hoeverre leuk/ haal je er voldoening uit? <p>Hoog tempo, waardierend, swung. Hier en daar even reactie vragen, termometer erin. of</p> <p>Langs de lijn fysiek</p> <p>Kom allemaal staan. Ik stel aantal vragen. Wil je telkens cijfer geven wat voor jou van toepassing is?</p> <p>Zie vragen hierboven maar dan open geformuleerd: 'In hoeverre...'</p> <p>Hoe vaardig zou je jezelf als leider inschatten? 1: Ik bak er totaal niks van, 10: ik regel alles en stroom over van charisma en overtuigingskracht, of iets ertussen in...?!</p>	<p>Petje/ hoed</p> <p>Postits 1-10 op de muur plakken van lokaal</p>
9.35	<p>Mentimeter of Flipover inventarisatie</p> <p><i>Wat zijn je associaties Leiderschap?</i></p> <p>Zonder oordeel noteren, alle associaties waarderen He interessant, wat maakt dat?</p> <p>Bespreken: wat valt jullie op? Wat valt ons op? Wat versta je onder....? Gesprek leiden naar: ieder neemt in meer of mindere mate leiderschp. Doel vandaag: bewustworden in hoeverre je leiderschap toont en dit in je rol als casusregisseur (nog) verder kunt ontwikkelen</p>	<p>code mentimeter, (van tevoren aanmaken)</p>
9.50	<p>Theorie deel 1</p> <ul style="list-style-type: none"> ▶ 5 niveaus ▶ Dienend leiderschap; transactioneel leiderschap versus dienend leiderschap 	
10.10	korte pauze	

Tijd	Inhoud	Benodigdheden
10.25	<p>Casus praktijkexpert:</p> <p>Functie social case manager, melding mw kan niet bij inkomen, Toen ik op bezoek ging hoorde ik dit en dit..... (vertelt nog niet wat ze in praktijk heeft ondernomen en hoe het is afgelopen)</p> <p>Vragen aan de groep. Willen jullie hardop met elkaar nadenken, als jij deze casus zou krijgen in die functie:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▶ Welke stappen zou je nu nemen? ▶ Wat is/ zijn korte termijn doelen? ▶ Wat is/ zijn lange termijn doelen? ▶ Wie zijn er betrokken? Wat is het veld? ▶ Wie denk je dat aan zet is voor regie en waarom? <p>Groep laten reageren op elkaar.</p>	<p>iemand meeschrijven in de chat/ op whiteboard</p>
10.50	<p>Theorie over dienend leiderschap dl2 en meerzijdige partijdigheid</p> <p>Casus praktijkexpert dl 2</p> <p>vertellen wat ze in de casus daadwerkelijk heeft gedaan en hoe het is gelopen. Informatie geven over de evaluatie, hoe ze zelf terugkijkt.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▶ Waar heel tevreden over? ▶ Wat volgende keer eventueel anders doen? ▶ Vragen van deelnemers 	
11.15	<p>Pauze + nadenken over leerdoel</p>	
11.30	<p>Individueel leerdoel opschrijven:</p> <p>Wat vind je lastig als je zelf de regierol op je wilt nemen?</p> <p>Wat zou je graag willen leren?</p> <p>Ronde, van iedereen even horen. Bewaken dat hier geen adviezen aan worden gegeven. Aanmoedigen reflectie en professioneel twijfelen.</p>	
11.50	<p>Opdracht Anderen aanspreken op hun verantwoordelijkheid aan de opgave en meerzijdige partijdigheid innemen</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Denk aan een situatie waarin een collega of iemand van een andere organisatie JOU benaderde om iets voor elkaar te krijgen in een casus. Misschien vroeg hij/ zij het heel mooi waardoor je je gemotiveerd voelde of misschien juist niet. Misschien heb je het toen ook gedaan, of misschien niet. Dat maakt niet uit...Schrijf - geanonimiseerd- beknopt voor jezelf op wat <ol style="list-style-type: none"> b. het verzoek aan jou was en c. wat de overkoepelende opgave was bv passende hulp voor gezin x. 2. In drietallen gesprekje voeren. Een persoon licht toe welk verzoek hij eens heeft gehad en gaat dit vervolgens ZELF oefenen. Dus hij verplaatst zich in de huid van de gene die het toen aan hem vroeg. En gaat op een zo motiverend mogelijk manier de samenwerking van een collega, persoon B uit het groepje, proberen te krijgen. B geeft niet te snel prijs maar denkt aan de reële belemmeringen die het verzoek zouden betekenen. Alleen wanneer je je echt gemotiveerd en gehoord voelt door de ander, geef je je medewerking. Persoon C observeert. Vervolgens nabespreken; wat deed je in het gesprek waardoor de ander zich gecommiteerd/ enthousiast ging voelen aan de overkoepelende opgave? Wat hielp juist niet? Is de medewerking vrijwillig of onder lichte dwang ontstaan? 5+5 min 3. Wisselen van rol in drietal 	

Tijd	Inhoud	Benodigdheden
12.10	Plenair nabespreken: <ul style="list-style-type: none"> ▶ mooie voorbeelden gezien, succesverhalen of eye-openers? ▶ In hoeverre lukt het om je in te leven in je collega B? In hoeverre lukt het om mensen aan te spreken op hun verantwoordelijkheid op de opgave?	
12.30	Evalueren: Hoe vonden jullie het vandaag Vooruitblik naar onderwerpen volgende keer Afsluiten	
12.45		

4.2 Docenthandleiding Regie dagdeel 2

Tijd	Inhoud	Benodigdheden
9.00	Welkom, programma vandaag Terugblik vorige keer Welke inzichten in de tussentijd? Successen, belemmeringen	
9.30	Ideeën booster: Leren van elkaar, ideeën uitwisselen tussen multidisciplinaire professionals Doel: <ul style="list-style-type: none"> ▶ Uitwisseling kennis/ oplossingen met elkaar ▶ Bewustwording van dat netwerk hebben leidt tot makkelijke contact zoeken en Maatwerk en Regie oppakken tussen partnerorganisaties <ol style="list-style-type: none"> 1. Inventarisatie casussen; Welke casus heb jij nu 'in je bak zitten' waar je blij zal zijn als er schot in komt/ loop je tegen muren aan? Omschrijf beknopt 2. Neem nog een kop koffie. Speeddaten met elkaar, casus kort voorleggen, ander laten reageren (fysiek cocktailparty vorm, rondlopen, na signaal wisselen van gesprekspartner. Online; random in break-outrooms indelen, 8-10 minuten praten, eruit halen en weer opnieuw indelen en GO?! 2- 3 rondes). Tip: Houd een open mind. Ook al verwacht je misschien niet dat een ander veel met jouw case kan, gooi het toch eens op tafel en laat je verrassen door de ideeën van anderen. 3. Terugkoppeling winst plenair; welke aanknooppunten, mogelijke oplossingen zijn er uit gekomen? 4. Evalueren tot hier: wat gebeurt er in hoe je naar je mede-deelnemers gaat kijken? (door te weten wat je aan elkaar hebt, wat de ander kan, groeit respect en gelijkwaardigheid in de relatie naar elkaar. Check: pak je makkelijker de telefoon om deze groepsgenoten iets te vragen dan de masterclass?) 	Vergaderruimtes aanmaken: 4 in duos of trio in ruimte
10.30	Pauze	
ca 10.45	Theorie: Bouwstenen voor evaluatie	Handout en slide Laura

Tijd	Inhoud	Benodigdheden
ca 11.15	<p>Oefening MDO evaluatie</p> <p>Dienend leiderschap in de praktijk brengen</p> <p>Met groepje evaluatie nabootsen; Of een casusoverleg waar plan van aanpak wordt gemaakt. Wie kan een casus noemen die een aantal mensen kennen? Of een voorbeeld van Ingrid. Iedereen verandert zijn naam naar de rol die hij heeft. Paar deelnemers zijn observator.</p> <p>Met zn allen veel kritiek hebben op wat er allemaal niet goed ging. Renee doet mee. Twee of drie deelnemers oefenen met de voorzitterrol en probeert met name:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▶ Lessen te trekken uit: <ul style="list-style-type: none"> - wat goed is gegaan - het constructief maken, toekomstgericht en concreet, van verbeterpunten. ▶ Veiligheid en samenwerkcondities met oog op toekomst te verhogen. <p>Nabespreken: wat verhoogde of verlaagde de veiligheid in het gesprek? Wat maakt dat je de volgende keer makkelijker kan samenwerken? Of juist niet.</p> <p>Thermometer:</p> <p>Afstandelijk, Vertrouwd, warm</p>	
11.45	<p>Een keer wisselen van rol, andere deelnemer oefent als voorzitter</p> <p>Doel: 1 oefenen als vz/ regisseur; a veiligheid vergroten en b betrokkenheid/ commitment aan doel vergroten</p> <p>2. bewustwording; wat is behulpzaam als andere professional die niet in regie is om bij te dragen aan het doel?</p> <p>Evt afsluitende opdracht tip vragen aan elkaar</p> <p>mondelinge evaluatie:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▶ Wat is je het meest bijgebleven? Waar heb je veel aan? ▶ Wat gewaardeerd en nog tips? <p>Achter de hand voor als het past in de tijd of het aan de orde is tijdens een van de oefeningen</p> <p>Verdieping Herformuleren; het belang achter de klacht of weerstand benoemen en positief ombuigen, bekend uit motiverende gespreksvoering</p> <p>Van drama-driehoek naar overwinnaarsdriehoek</p> <p>In welke dynamiek kom je terecht als je veel frustratie voelt? Hoe kan je naar overwinnaarsdriehoek komen (hoe benader je dan anderen).</p> <p>Verdieping Aanspreken</p> <p>Hoe geef je ook al weer feedback, 4 Gs of HEG</p> <p>Besluitvorming Wie gaat casusregie uitvoeren</p> <p>Op welke grond wordt een casusregisseur gekozen? Bv wie het beste contact met een gezin heeft. Of welke problematiek het meest aandacht vraagt, die professional. Maar kan verschuiven in het proces....</p>	

5. Module Maatwerk, 3 dagdelen

Introductie

De Doorbraakmethode (www.doorbraakmethode.nl) is een product van het Instituut voor Publieke Waarden (IPW), waarin gesteld wordt dat maatwerk makkelijk moet zijn. Makkelijk om te maken. Makkelijk om te regelen. Makkelijk om te verdedigen.

Professionals moeten maatwerk goed motiveren. Het gezin moet begrijpen waar het maatwerk uit bestaat, wat er van hen verwacht wordt en wat zij zelf mogen verwachten. Alle betrokken professionals moeten weten waarom dit specifieke maatwerk voor dit gezin nodig is. En zowel het gezin als de professionals moeten er allemaal volledig achterstaan, natuurlijk. Niet alleen achter hun eigen onderdeel. Een goed maatwerkplan brengt dit allemaal samen.

De doorbraakmethode (het doorbraakboek, 2020, Instituut voor Publieke Waarden B.V.) is gebaseerd op zes stappen; 1. Situatieschets, 2. Toekomstperspectief, 3. Overzicht, 4. Doorbraak, 5. Onderbouwen met waardendriehoek en 6. Actieplan.

Leerdoelen Maatwerk

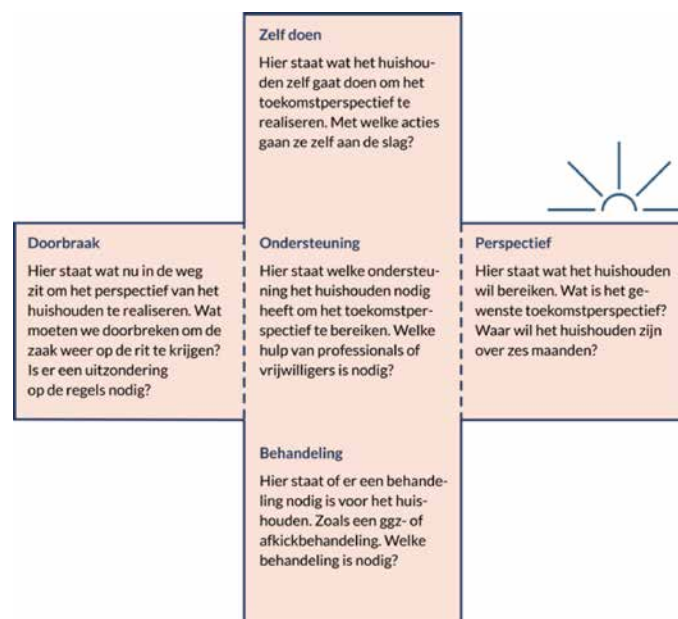
Deelnemers leren hoe zij (de aanzet tot) maatwerk kunnen leveren aan elke inwoner die dat nodig heeft.

Leren hoe je een Maatwerkplan (in Doorbraak-stijl) maakt met PLAN en ONDERBOUWING en hoe maatwerk door te rekenen op rendement.

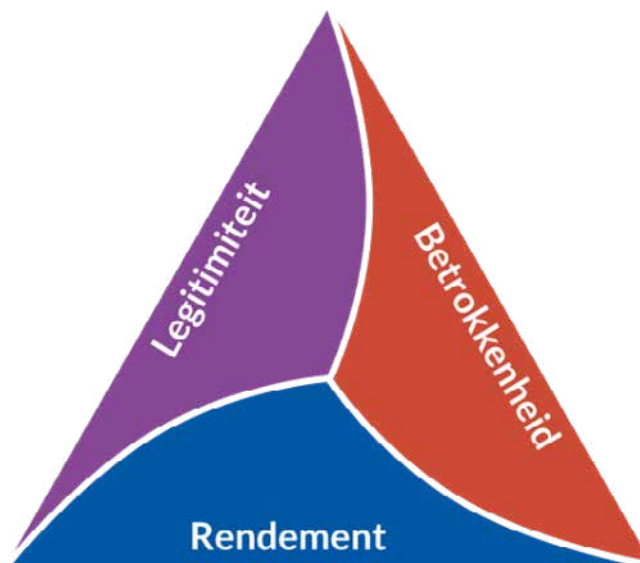
Aanvulling: Dit hoeft niet elke medewerker in zijn eentje te kunnen bedenken en realiseren. Het gaat er juist ook om samen te werken, te netwerken en buiten de gebruikelijke procedures te gaan denken. Er is ook ondersteuning om een maatwerkplan op te stellen en in te dienen. Vanuit gemeente Den Haag zijn er Doorbraakcoaches, een soort ambassadeurs. En ook IPW kan voor hulp worden benaderd, zowel over hoe de tool te gebruiken/ een plan op te stellen/ als voor advies om inhoudelijke hindernissen te nemen in een casus.

Daarvoor is nodig:

- ▶ Perspectief cliënt verkennen
- ▶ Probleemanalyse
- ▶ Maatwerk legitimeren (waardendriehoek toepassen en micro kosten/baten-analyse leren maken)
- ▶ Een micro kosten/batenanalyse te maken voor een complexe casus.

Maatwerkplan (bron IPW 2020)

Waardendriehoek (bron: IPW 2020)

Defensieve routines

In de werkelijkheid lopen veel medewerkers aan tegen belemmeringen, 'ja maren'. Bij zichzelf, of bij andere professionals. De kunst is om daar in denken en handelen aan te ontsnappen.

Opzet module

Leren terwijl we doen.

Start met theorie (weten) in de vorm van korte filmpjes

Vervolgens theorie gezamenlijk toepassen op trainingscasus (snappen)

Tenslotte in kleinere groepen theorie toepassen op eigen casuïstiek (kunnen)

De volgende stap is om van de output van de verschillende bouwstenen een integraal programma te maken voor de basismodule met daarbij een ruw draaiboek. In dit draaiboek staat een planning van de gehele basismodule met daarbij de gekozen werkvormen.

Doorbraakmethode oefenen met behulp van de 'doorbraak-app'

Huiswerk

Huiswerk voor dagdeel 2:

Vul een doorbraakcanvas voor een eigen casus in en neem die mee naar deze bijeenkomst.

Bekijk in de onlineleeromgeving de volgende video's:

- ▶ Waarde Legitimiteit + document de top 10 wetten voor maatwerk
- ▶ Waarde Rendement
- ▶ Waarde Betrokkenheid
- ▶ Zeven dilemma's bij het maken van uitzonderingen

Vervangende opdracht bij missen dagdeel 2:

- ▶ Geef feedback op doorbraakcanvas van medestudent.

Huiswerk voor dagdeel 3:

Bekijk in de onlineleeromgeving de volgende video's:

- ▶ Hoe maak je een micro Kosten Baten Analyse
- ▶ Tips voor behoorlijk maatwerk

Vervangende opdracht bij missen dagdeel 3:

In deze bijeenkomst is een casus behandeld welke is te vinden in "Het Grote Doorbraakboek" vanaf pagina 93. De vervangende opdracht is het lezen van deze casus incl. aanpak en vervolgens een reflectie te schrijven (max 1 A4) over wat je meeneemt uit deze casus en de aanpak naar je eigen werk.

5.1 Docenthandleiding Maatwerk dagdeel 1

Tijd	Inhoud	Benodigheden
13.30	Start, welkom Voorstellen Programma van vanmiddag	Stickers of naambordjes
13.40	Introronde Deelnemers elkaar even kort voor laten stellen, tbv 1. Trainers en ter herinnering aan elkaar, wie ook al weer wat doet. aanvullend geeft deelnemer die voorgesteld is antwoord op de vraag ' <u>Wanneer leverde jij maatwerk?</u> ' drinken pakken	
14.10	Presentatie <ul style="list-style-type: none">▶ van verzorgingsstaat naar decentralisatie▶ witte en zwarte zwanen▶ maslow▶ discretionaire ruimte▶ type probleem, persoonlijk, systeem, professioneel▶ canvas▶ legitimeringsdriehoek adhv casus	PPT casus 'praktijk- deskundige'
14.45	Pauze	

Tijd	Inhoud	Benodigdheden
15.00	<p>Eigen casus</p> <p>Doel; type probleem leren analyseren, kennismaken met maatwerkplan maken dmv DB-canvas</p> <p>Vorm: In 3 groepjes van 3 of 4, in subruimte of zitje op de gang</p> <p>Een persoon pakt een eigen casus (mag huidig of oud zijn, wel graag ZELF in gewerkt), 20 minuten</p> <p>Stel vragen aan de centrale persoon om helder te krijgen:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▶ Problematiseer (welk type probleem speelt hier? Welke doorbraak nodig) ▶ Maar een plan, teken zoveel als je kunt in op de canvas <p>Nabespreken plenair, canvas ophangen aan de muur:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▶ Als je hier naar kijkt zonder toelichting is je dan op grote lijnen duidelijk waar het om gaat? of komen er vragen op? ▶ Casuseigenaar licht toe ▶ Waardering, compliment geven aan plan (uit ander groepje of Michael laten benoemen) ▶ Tip geven, uit ander groepje of praktijkdeskundige 	<ul style="list-style-type: none"> - uitgeprinte canvassen (pdf downloaden!) - 2 subruimtes - Tape
16.00	<p>Defensieve routines</p> <ul style="list-style-type: none"> ▶ Toelichten 10 defensieve routines ▶ Reflectie op; welke hoor je veel? Welke is van jou eventueel een valkuil? 	

Tijd	Inhoud	Benodigheden
	Filmpje doorbraak-app Info en aanmoediging om met boek en app aan de slag te gaan Vooruitkijken naar huiswerkopdracht Kies een buddy en spreek af om.... allebei een stuk van doorbraakboek of de app door te nemen en eruit te lichten: (suggestie) <ul style="list-style-type: none"> ▶ Wat je het meeste aansprak ▶ Wat je niet helder vond, niet snapte ▶ Hoe de ander daar over denkt. 	Is het geregeld dat deelnemers toegang krijgen tot de app?

5.2 Maatwerk docenthandleiding dagdeel 2

Tijd	Inhoud	Benodigheden
13.30	Welkom terug Rondje inzichten tav maatwerk maken uit de praktijk Korte samenvatting van inhoud vorige keer	meeschrijven vragen en eye-openers op de flipover
14.00	Hoe maak je een maatwerkplan <ul style="list-style-type: none"> ▶ de zes stappen ▶ video 	
14.30	Ad stap 1 en 2: Beschrijven van huidige situatie en toekomstperspectief Doel; je eigen maken om situatie kort en bondig te beschrijven en neutraal, feitelijk te beschrijven terwijl je je er zelf bij betrokken voelt <ul style="list-style-type: none"> ▶ Oefening verschil tussen feiten en interpretatie/ oordeel ▶ Oefening neutraal beschrijven <ul style="list-style-type: none"> - Eerst individueel een eigen casus in max 10 zinnen de situatie beschrijven - In tweetallen, incl drankje pakken: Beschrijving aan elkaar voorleggen en toetsen: Is het helder? Is het neutraal? - Tweede versie schrijven - Nabespreken; welke inzichten? Tips uitwisselen 	uitleggen aan de hand van voorbeeld praktijkexpert in casus Wesley; van emotioneel geladen naar feitelijk beschreven
15.10	Pauze	
15.25	Canvas invullen; Met maatje samen Nabespreken; wat gaat goed, wat vind je lastig?	
16.10	Maatwerk onderbouwen Welke wetten van toepassing? Plenair een aantal casussen door deelnemers laten noemen en met de groep bekijken welke wet/ wetten hierop van toepassing. En/of waar kan je nog meer aan denken? (bonuspunten ;)). Met een live vraagbaak die je in Zowerktdeezorg opzoekt.	praktijkexpert of deelnemer als vraagbaak
	In tweetallen de andere casussen onderbouwen; met welke wetten mag dit/ kan dit? Welk argument formuleer je om dit stevig te maken (denk aan geest van de wet, de bedoeling)	

Tijd	Inhoud	Benodigdheden
16.40	Maatwerk doorrekenen <ul style="list-style-type: none"> ▶ mKBA, rendement ▶ tips en tricks ▶ voorbeeldberekening casus Marcel 	slides casus praktijkexpert
	Afsluiting Huiswerkopdracht , met buddy tussendoor een keer afspreken live, of via Teams en oefenen met een canvas invullen en KBA maken	

5.3 Docenthandleiding Maatwerk dagdeel 3

Tijd	Inhoud	Benodigdheden
13.30	Welkom terug Rondje inzichten tav maatwerk maken uit de praktijk Korte samenvatting van inhoud vorige keer	
14.00	Opdr Maak een plan, een maatwerkcanvas incl even pauze	
14.30	Defensieve routines Wat zijn ze ook al weer? Anticiperen erop, opdracht: <ul style="list-style-type: none"> ▶ Welke ja-maren herken je in je eigen gedachten al? ▶ Welke ja-maren ga je tegen komen als je met dit plan naar andere afdeling/ partners stapt? 	
15.00	Nabespreking Het overkomen van defensieve routines Tips aan elkaar en tips van praktijkexpert	
15.30	Pauze	
15.45	Q&A maatwerk Ronde vragen, wat verder nog ter tafel komt	
16.30	Mondelinge en schriftelijke Evaluatie Afsluiting, vooruitblik Regie en de Game	

Achter de hand:

Drama-driehoek

Positief formuleren/ kramertje' : ombuigen van klacht/ agressie naar wens

Oefening met feitelijk beschrijven van situatie waarin je emotioneel betrokken bent. Niet omdat je een coole kikker moet zijn, wel omdat het beter is voor de besluitvorming als de beslisser objectieve informatie krijgt, niet door een filter hoeft te kijken en deze er af moet halen met zijn eigen voorstellingsvermogen.

Onderdeel over vraaggericht vs aanbodgericht werken. Bv de video over de putten van waternet of boren en gaten. (Het gaat immers bij maatwerk om een oplossing te maken die pas bij de precieze behoefte van een gezin/ burger (vraag). Maar het is lastig om te ontsnappen aan het jargon en denkbeeld van de bestaande voorzieningen (aanbod).

6. Module Serious game, 1 dagdeel

Het laatste dagdeel van de masterclass is een serious game, waarin de aspecten rond regie, maatwerk en grondhouding integraal zijn verwerkt. Er wordt gewerkt met een casus om grondhouding, maatwerk en regie te oefenen bij de begeleiding van het huishouden en in samenwerking met betrokken partijen. De game speelt zich af in een veilige omgeving, waarin ieders bijdrage telt, ruimte is om te experimenteren, er geen 'goed' of 'fout' aan de orde is en alleen constructieve feedback met 'tops' en 'tips' gedeeld wordt.

6.1 Docentenhandleiding Serious game

Opzet game

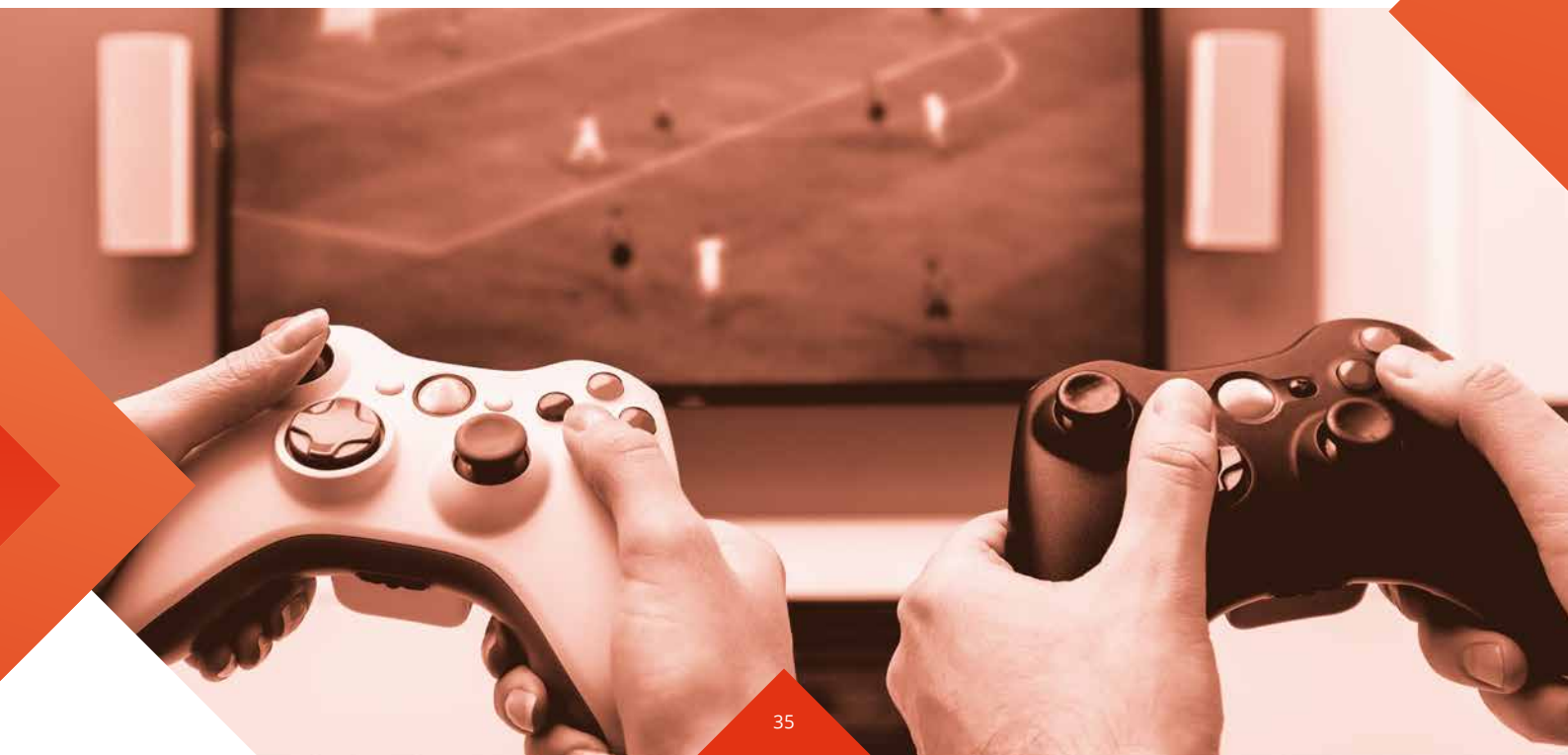
De game bestaat uit twee rondes, waarbij 4 of 5 teams met elkaar moeten samenwerken om de in de game aangeboden case in goede banen te leiden, waarbij het communiceren met het huishouden en andere instanties wordt geoefend, met inbegrip van de aspecten grondhouding, Maatwerk en Regie.

Een acteur speelt de hoofdrol in de case, Max van der Wees.

Er is een plenaire ruimte waarin de game wordt uitgelegd. De teams hebben allen een eigen ruimte. In het geval dat de game online wordt gespeeld, heeft elk team een eigen break out room, waarin het zich kan terugtrekken. De acteur heeft ook een break out room. De game wordt geleid door een spelleider die wordt ondersteund door een inhoudelijk expert. De inhoudelijk expert is een ervaringsdeskundige op het gebied van casusregie.

In ieder van de twee spelrondes doorlopen de teams de volgende vaste onderdelen:

- A. Nieuwe info krijgen/nieuw incident (bij de eerste ronde tevens op infokaartjes)
- B. Vrije ruimte: Teams kunnen zelf deze tijd invullen en organiseren, door bijvoorbeeld:
 - in hun teamruimte overleg te voeren en hun strategie te bespreken
 - gesprekken met andere teams te voeren, of met de cliënt
 - te bellen met politie, woningbouwvereniging e.d. (dit zijn extra rollen voor de acteur, spelleider of inhoudelijk expert)
 - de spelleider te benaderen met vragen of initiatieven - aan de opdracht van de betreffende ronde werken
- C. Multi Disciplinair Overleg (MDO) met alle betrokken instanties aan tafel: 1 afgevaardigde per team, rest kijkt toe en is coach d.m.v. time-outs.
- D. Acties van het team nav de desbetreffende ronde, in te leveren bij spelleiding.

Eventueel andere stakeholders (politie, woningbouwvereniging) kunnen aanvullend worden opgevoerd door de spelleiding, bijvoorbeeld als onderdeel van een incident aan het begin van de ronde, of als rol voor de trainingsacteur/spelleider. De casus die aan de orde is draait om de cliënt Max van der Wees, waarbij sprake is van multiproblematiek, waaronder drugsverslaving, schulden, huurontbinding en verwaarlozing van een kind. Het gevaar van afglijden is reëel en de opdracht luidt: zorg dat het perspectief van Max verbetert. Deelnemers worden in teams ingedeeld en aangemoedigd te experimenteren met grondhouding, Maatwerk en Regie.

Doel

Oefenen met de aangereikte kennis, inzichten en vaardigheden. Een serious game biedt in een speelse omgeving een context voor een serieus resultaat.

organisatie

- ▶ 5 teams: GGZ, OCW, SZW, CJG, OOV
- ▶ 2 spelrondes met terugkerende onderdelen (A t/m D)
 - A. Nieuwe informatie
 - B. Vrije ruimte
 - C. Multidisciplinair overleg (MDO)
 - D. Acties n.a.v. MDO
- ▶ totale duur 4 uur
- ▶ spel leider, begeleiders, acteur, host
- ▶ oefenmogelijkheden:
 - gesprekken met cliënt
 - gesprekken met partners in hulpverlening

Huiswerk

Inlezen in de casus en in het team dat je gaat vertegenwoordigen.

Vervangende opdracht bij missen dagdeel 8:

Meedoen met de serious game in volgende leergang.

7. Achtergrond bij het leeratelier Maatwerk & Regie

7.1 Masterclass Maatwerk & Regie

Vanuit de Werkplaats Sociaal Domein Den Haag & Leiden is, samen met medewerkers en managers van de Haagse gemeentelijke diensten SZW (Sociale Zaken en Werkgelegenheid), OCW (Onderwijs, Welzijn en Cultuur), het Zorg- en Veiligheidshuis Haaglanden, lector Sociale Innovatie en Ondernemerschap van de Hogeschool Leiden en docenten van de Hogeschool Leiden en Haagse Hogeschool en ervaren professionals uit het werkveld de masterclass Maatwerk & Regie ontwikkeld.

Deze masterclass is gemaakt ter ondersteuning van professionals die in de rol van casusregisseur werken met huishoudens waar gestapelde problematiek speelt. Het gaat hierbij om huishoudens waar de meest complexe casuïstiek op het snijvlak van zorg, sociaal domein en veiligheid aan de orde is. In deze gevallen schieten standaardoplossingen vaak tekort en lopen vraagstukken dwars door verschillende beleidsterreinen heen. Deelnemers wordt aangemoedigd te zoeken naar een aanpak die leidt tot een doorbraak in de problematiek.

De masterclass richt zich op de thema's grondhouding, maatwerk en regievoeren. Onderdeel van de masterclass is ook een serious game. Het programma is ontwikkeld met deskundigen op de thema's, aangevuld met praktijkdeskundigen uit het werkveld, die meegedaan hebben bij het ontwikkelen van de inhoud van de masterclass. De praktijkexperts waren van grote toegevoegde waarde voor de verbinding van theorie naar praktijk.

Het Instituut voor Publieke Waarden heeft een bijdrage geleverd met betrekking tot de module maatwerk en de doorbraakmethode. Naast de lector en docenten van de Werkplaats Sociaal Domein Den Haag & Leiden heeft vanuit Hogeschool Leiden, Jan Dirk de Jong, lector Aanpak Jeugdcriminaliteit, interventiespecialist Samuel Reiziger, Chris Kuiper, lector Transformaties in de Zorg voor Jeugd, en Laura Nooteboom van LUMC-Curium als inhoudelijke experts bijgedragen aan de masterclass. Renee Verhaar en Ingrid Tuynder hebben met name de module regie verder ontwikkeld naar het uitvoeren van meer vaardighedenopdrachten.

De masterclass is SKJ-geregistreerd (50 punten) en heeft een omvang van acht dagdelen; waarbij het volgende programma is gevolgd:

Dagdeel 1	Dagdeel 3	Dagdeel 5	Dagdeel 7
9.00 - 9.30 Algemene introductie	9.00 - 13.00 Perspectief cliënt verkennen en centraal stellen	9.00 - 13.00 Kern regievoeren en gezamenlijke opgave	9.00 - 13.00 Maatwerk legitimeren
9.30 - 13.00 Start grondhouding en werkrelaties met cliënten			
Dagdeel 2	Dagdeel 4	Dagdeel 6	Dagdeel 8
9.00 - 13.00 Visie op maatwerk en probleemanalyse	9.00 - 13.00 Vervolg grondhouding en samenwerkrelaties met partners	9.00 - 13.00 Ketenregie, procesregie en netwerkregie	9.00 - 13.00 Game, waarin de onderdelen samen komen

7.2 Voorbeeld draaiboek

masterclass	09:00 – 12:30	13:00 – 16:30
Di 7 september	Grondhouding	Visie op maatwerk
22 september	De klant centraal	Grondhouding en samenwerken
6 oktober	Regievoeren en de opgave	Maatwerk legitimeren
13 oktober	Keten-, proces en netwerkregie	De game
Leeratelier		
16 november	09:00 – 10:30 Casusbespreking	
14 december	09:00 – 10:30 Reflectiebijeenkomst	
27 januari	09:00 – 12:30 Themabijeenkomst	

7.3 Evaluatie en afrondende reflectieopdracht leeratelier Maatwerk en Regie

Na afloop van elke module wordt de deelnemers gevraagd een evaluatieformulier in te vullen met behulp van microsoft-forms inzake tips en tops.

Aan de hand van de evaluatie wordt de module zonodig bijgesteld.

Deelnemers aan de masterclass wordt na afloop gevraagd een afrondende reflectie te schrijven. Deelnemers krijgen schriftelijk feedback op het resultaat. Deze reflectie dient ook als toetsing voor het behalen van SKJ-punten.

Beantwoordt voor elke module (grondhouding, Maatwerk en Regie) de volgende vragen:

- ▶ Wat was je startpunt?
- ▶ Wat zijn de belangrijkste inzichten die je in deze module hebt opgedaan t.a.v. jouw professionele opgave en professionele ontwikkeling?
- ▶ Wat zijn je sterke punten op dit onderdeel?
- ▶ Welke punten wil je verder ontwikkelen en hoe ga je dit doen?
- ▶ Welk zichtbaar effect heeft het volgen van deze module op jouw handelen m.b.t. je doelgroep?

- ▶ Welk zichtbaar effect heeft het volgen van deze module op jouw handelen naar je collega's en netwerkpartners?

Module overstijgend:

- ▶ Welk zichtbaar effect heeft het volgen van de masterclass als geheel op jouw handelen naar je collega's en netwerkpartners?

Leidraad: 1 A4 per module (dus totaal 3 A4-tjes)

7.4 Netwerkvorming alumni

Met de 'Masterclass Maatwerk en Regie' hebben we ingezet op regievoeren, grondhouding, maatwerk en perspectief. Deze masterclass valt onder het 'Leeratelier Maatwerk en Regie' en is een domein overstijgend pakket van opleidingen voor professionals die met huishoudens werken waar multiproblematiek speelt.

Het Leeratelier bestaat, naast de uniforme basismodule 'Masterclass Maatwerk en Regie', ook uit verdiepende en individuele modules op maat. Met het leeratelier investeren we structureel in onze professionals, het integraal samenwerken en bereiken we een betere en effectievere samenwerking waar de inwoners profijt van hebben. Het organiseren van netwerkbijeenkomsten hoort bij continuering van bovenstaande gedachtengoed. Hieronder volgt het doel en de werkwijze van netwerkbijeenkomsten voor professionals die de masterclass hebben gevolgd.

Doel

Om het ontstane netwerk, tijdens de masterclass, te verstevigen is het belangrijk om met elkaar in verbinding te blijven en terugkomdagen te organiseren waar 'lessons learned' vanuit alledaags maatwerk gedeeld worden. Deze terugkomdagen noemen we netwerkbijeenkomsten. Samen leren staat hier centraal. Dit samen van en met elkaar leren komt het beste tot uiting in een leergemeenschap.

Onder een leergemeenschap wordt verstaan: een groep mensen die gezamenlijk en kritisch hun praktijk onderzoeken, op een continue, reflectieve, samenwerkende, inclusieve, op leren georiënteerde en groei stimulerende wijze (Stroll et al., 2006).

Wij gaan ervan uit dat professionals bewust zijn van en verantwoordelijk zijn voor de eigen competentie- en persoonlijkheidsontwikkeling, die van collega's in het netwerk en de beroepsgroep. Dit zijn belangrijke uitgangspunten bij reflectie op het professionele handelen.

Doel netwerkbijeenkomsten: *Het creëren van een netwerk, waardoor netwerkpartners een leergemeenschap vormen en samen geleerd wordt rond ingebrachte thema's en ervaringen, zodat integraal samenwerken (verbinding) en de persoonlijke- en professionele ontwikkeling wordt versterkt.*

Leerdoelen:

- ▶ Samenwerking vergroten en netwerk verstevigen
- ▶ Leren van elkaars casuïstiek, ervaringen, succesverhalen en knelpunten
- ▶ Grondhouding, regievoeren, maatwerk en perspectief onder de aandacht houden
- ▶ Verrijking op andere gekozen thema's
- ▶ Verantwoordelijkheid nemen en tonen ten aanzien van reflectie op individueel effectief handelen en op samenwerking
- ▶ Eigen competenties en persoonlijk- en professionele ontwikkeling versterken
- ▶ Leervragen stellen bij je praktijksituaties/casuïstiek (op team-, organisatie- en maatschappelijk niveau) en aangeven waarom deze leervragen belangrijk zijn bij integraal samenwerken en een leven-lang-leren
- ▶ Een bijdrage leveren aan professionalisering van het sociaal domein, waarbij het cliëntperspectief centraal staat

Werkwijze

T.b.v. het vormen van een netwerk, wordt twee keer per jaar netwerkbijeenkomsten georganiseerd voor alle deelnemers van de masterclass. De netbijeenkomsten hebben een inhoud op het gebied van een gekozen thema en het leren met en van elkaar d.m.v. ingebrachte casuïstiek.

7.5 Game Leidinggevenden

De leidinggevende van de deelnemers wordt actief bij het leerproces betrokken.

Om als sociaal professionals passend maatwerk te genereren is commitment van de leidinggevende onontbeerlijk. Om de leidinggevenden mee te nemen in de in de masterclass gedeelde beweging is voor de leidinggevenden een interactieve game en nabespreking ontwikkeld met de duur van één dagdeel, welke is afgeleid van de game die de deelnemers aan de masterclass krijgen aangeboden.

Leidinggevenden van de deelnemers worden nadrukkelijk uitgenodigd aan deze game deel te nemen.

Ambitie voor de toekomst is deze relatie te versterken met tussentijdse opdrachten, door een tussentijdse reflectiewandeling én door aanwezigheid bij de afrondende portfolio presentatie.

7.6 SKJ accreditatie

Als aanbieder van scholing voor jeugdprofessionals is de masterclass geaccrediteerd bij de Stichting Kwaliteitsregister Jeugd (SKJ) via Hogeschool Leiden. De masterclass draagt bij aan competentie-versterking en methodisch handelen van bij SKJ geregistreerde professionals.

Hogeschool Leiden verzorgt als opleider de aanvraag en verwerking van de accreditatie.

De Masterclass Maatwerk en Regie staat geregistreerd onder nummer SKJ207534 en heeft een waarde van 50 geaccrediteerde punten (formeel leren).

8. Verantwoording

De Masterclass is samengesteld en ontwikkeld in samenwerking met de Haagse stuurgroep Maatwerk en Regie door Isabelle Haafs (Dienst OCW, gemeente Den Haag), en Suzan van der Pas (Lector Sociale Innovatie en Ondernemerschap), Wiep Staal, Vivian Wijsman, Joost van Vliet (Werkplaats Sociaal Domein Den Haag en Leiden, Hogeschool Leiden).

8.1 Nadere informatie

Wiep Staal, Projectcoördinator Werkplaats Sociaal Domein Den Haag & Leiden, staal.w@hsleiden.nl
Isabelle Haafs, opgavemanager Gemeente Den Haag, isabelle.haafs@denhaag.nl

8.2 Bronvermelding

Baart. A (2001) *Een theorie van de presentie*. Utrecht: Lemma.

Brink. C (2010) *Methodebeschrijving motiverende gespreksvoering. Databank effectieve sociale interventie*. Utrecht: Movisie.

Licht. H. (2016) *Netwerkregie. Samenwerking in en tussen organisatie*. Schiedam: Scriptum.

Westerveen. E, Kruijer. H, Lüschen. M (2020) *Het grote doorbraakboek, uit de ellende met eersteklas Maatwerk*. Instituut voor publieke waarden b.v.

Wit. N. de, Jong, J.D.A. de, Mulder, E. (2019) *Gewoon normaal. Het belang van professionele eigenheid in de bejegening van risico jongeren*. Amsterdam: Brave New Books.

<https://www.proago.nl/>

www.bouwstenenevalueren.nl, bouwstenen van evalueren voor jeugdprofessional gezin aan zet. van de Academische werkplaats Samen, Gezin aan zet 2020

8.3 Over de Werkplaats Sociaal Domein Den Haag & Leiden

De Werkplaats Sociaal Domein Den Haag & Leiden wordt uitgevoerd door het lectoraat Sociale Innovatie en Ondernemerschap van Hogeschool Leiden en het lectoraat Urban Ageing van De Haagse Hogeschool.

De Werkplaats Sociaal Domein Den Haag & Leiden draagt bij aan het ontwikkelen van een regionaal netwerk en het versterken van de kennisinfrastructuur rondom maatschappelijke vraagstukken.

De Werkplaats richt zich in de periode 2020-2022 op de volgende thema's:

- ▶ Integrale aanpak multiproblematiek: hoe kunnen we beter samenwerken rond multiproblematiek vanuit verschillende perspectieven?
- ▶ Armoede en schulden: Hoe kunnen mensen met weinig inkomen een goed leven hebben?
- ▶ De verbinding tussen het gezondheid en sociaal domein: Hoe kan de (interprofessionele) samenwerking verbeterd worden?
- ▶ Langer thuis wonen: Wat hebben mensen in kwetsbare situaties nodig om langer (en weer) thuis te wonen?

Via leergemeenschappen, bestaande uit professionals uit de praktijk, beleids- en uitvoeringsambtenaren, vrijwilligers, studenten, docenten en onderzoekers, gaat de Werkplaats Sociaal Domein aan de slag met deze thema's. Samen wordt er een leeromgeving gecreëerd en wordt er gewerkt aan kennisdisseminatie.

8.4 Dankwoord

Deze publicatie is tot stand gekomen dankzij financiering van het ministerie van VWS.

Veel dank gaat uit naar de eerste ontwikkelaars Jan Dirk de Jong, lector Aanpak Jeugdcriminaliteit, Chris Kuiper, Lector Transformaties in de Zorg voor Jeugd, Laura Nooteboom, senior onderzoeker LUMC-Curium, Eelke Blokker, Instituut voor Publieke Waarden en de doorontwikkelaars Renee Verhaar, trainer Hogeschool Leiden, en Ingrid Tuynder, praktijkexpert gemeente den Haag, voor hun tijd en medewerking aan de ontwikkeling van het leeratelier. Tevens willen wij de praktijkexperts van gemeente Den Haag en Het Zorg- en Veiligheidshuis Haaglanden bedanken voor hun bijdrage aan de voorbereiding en uitvoering van het leeratelier. Tenslotte danken wij de stuurgroep Maatwerk en Regie, Gemeente Den Haag (diensten SZW en OCW) en het Zorg- en Veiligheidshuis Haaglanden voor hun samenwerking aan dit project.

Subsidienummer VWS: 330119

Colofon

Copyright © 2021 Werkplaats Sociaal Domein
Den Haag & Leiden

Redactie: Joost van Vliet

Eindredactie: Suzan van der Pas en Wiep Staal
(Hogeschool Leiden)

Vormgeving en lay-out: Creja Ontwerpen

Fotografie: Shutterstock

ISBN: 9789083074382

Alles uit deze uitgave mag, mits met bronvermelding, worden vermenigvuldigd en openbaar gemaakt. Deze uitgave is onderdeel van de Werkplaats Sociaal Domein Den Haag & Leiden, een samenwerkingsverband tussen regionale gemeenten en instellingen en Hogeschool Leiden en De Haagse Hogeschool, in samenwerking met het Ministerie van VWS.

Den Haag

Zorg- en
Veiligheidshuis
Haaglanden

hogeschool
Leiden

Werkplaats Sociaal Domein
Den Haag en Leiden